

Pannonhal –

14

2016/9.évfolyam/3.szám

Tartalom

- 02 *Maradunk*
- 03 *Ausculda*
- 04 *Labora – Pausa! Kekszek!*
- 05 *Életünk – Eső és forradalom*
- 06 *Arcus Temporum*
Kattárs Szent Mártonnal
- 07 *Bencés világ*
Apátgyűlés Rómában
- 08 *Est nobis societas*
Taizéi ifjúsági találkozó
- 09 *Zarándoklaton*
- 10 *Ökumenikus konferencia*
Lelkipásztorok zarándoklata
- 11 *Akikre büszkék vagyunk*
Pannonhalma haditornára megy
Placid atya 101. életévébe lépett
- 12 *Világot lát(t)unk*
Erasmus+ pedagógusoknak
- 14 *In memoriam – Dávid atya*
- 18 *Rendkívüli munkatársak*
Interjú Ásványi Ilonával
- 20 *Bencés élet – A Czuczor-állandó*
- 22 *Est nobis societas –*
Mint élő kövek
Szent Asztrik ereklyéje
Szent Márton-díj 2016
- 24 *Életünk – Toszkán álom, Prága bevétele*
- 25 *Alumni – Kosárkupa, Bencés Bál*
- 26 *Életünk – Szent Márton-hét 2016*
- 28 *Hic fuit – Interjú Czigler Ágostonnal*
- 30 *Világot lát(t)unk*
- 31 *Lege – Te vagy az a másik*
- 32 *Qpaci gólyák*

Maradunk

A fény legtöbbször elég látványosan igazságtalan. Kiemel egy részletet, hangsúlyt helyez valamely általa érintett elemre, míg másokat láthatatlanságban hagy, homályba burkol. Nem lehet minden egyaránt látható, nem lehet minden ugyanúgy fényes. Sőt, néha a legnagyobb részletek maradnak sötétben, és csak sejtjük igazi nagyságukat. Vajon a mi életünk hová tartozik? Esik-e rá fény – látható lesz-e majd messziről? Vagy belesimulunk a háttérbe, maradunk észrevehetetlenül a homályban?

Az advent a homály ünnepe. Tudjuk, hogy lesz majd fény, de azt is, hogy arra várni kell. Várni pedig a homály tud: az, akire nem figyel senki. A sötétségben van valami alázat. Nem mutatja magát, hanem enged mást mutatkozni. Nem követel, hisz nem jár neki semmi, hanem elfogadja, hogy talán majd egyszer. A sötét a remény helye. A lehetőségé, hogy nem rajtunk múlik.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Pannonhalmi Főapátság
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu, 9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
Szerkesztette: Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László
A fotókat készítette: Bencés Fotótár, Hajdú D. András, Horváth Tamás, Kormos Gyula,
Knáb András, Kun Zoltán, Krizsán Csaba, Pannonhalmi Képtár, Schrecker Ignác
A címlapfotót Erdőssy István, a plakátot Horváth Tamás készítette.
A 27. oldalon látható festmény az Igazgyöngy AML műhelyében készült
kooperatív munka (illusztráció: Doja, a cigánytündér).
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhal-MA I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly dizájnja alapján
Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5500 példányban
Pannonhalma, 2016

Ausculda

Szent Mártonnak egyszer megjelent Krisztus. Ragyogó, császári ruhába öltözve jelent meg. (Csaknem olyan szép volt az a ruha, mint ami itt van rajtam.) Szent Mártonban azonban kétség támadt, hogy valóban Krisztus-e az, abban a ruhában. Lehet, hogy illúzió volna csak? Vagy esetleg maga az ördög? Ezért így szólt a jelenéshez: „Mutasd meg nekem a sebeidet!” – mire az eltűnt. Az ördög volt. Márton azt mondta: „Nem akarok mást ismerni, csak a Megfeszítettet. Őneki pedig sebei vannak. Mutasd meg nekem a sebeidet!”

Kedves Testvéreim, ezekről tudjuk megismerni Krisztust. Nem létezik Krisztus sebek nélkül. Ha meg akarjuk találni Krisztust, akkor a sebeket kell keresnünk. És hol találjuk meg Krisztus sebeit? Válaszol erre a kérdésre a mai evangéliumi szakaszban. Szent Márton megtérésének kezdetén részesült ebben a döntő Krisztus-tapasztalatban. Látott egy didergő, szerencsétlen koldust, és megosztotta vele a katonaköpenyét. Az azt követő éjjel megjelent neki az Úr. Azt a ruhát hordta, amelyet Márton a koldusnak adott. Ettől fogva Márton pontosan tudta, hol találja meg Krisztust. Azokban, akikről Jézus az evangéliumban beszél: Meztelen voltam, és felöltöztettél. Éhes voltam, és ennem adtál. Idegen voltam, és szállást adtál nekem. Amit egygel tettetek a legkisebb testvéreim közül, azt velem tettétek. Azaz: akkor találjuk meg Krisztust, ha az emberek sebeit keressük.

Az emberek sebeit csak akkor vesszük észre, hogyha kinyitjuk a szemünket. Mi segít abban, hogy kinyissuk a szemünket? Mi segít abban, hogy tágra nyissuk a szívünket? – Amit egynek tettetek az én testvéreim közül, azt nekem tettétek. Hogyha nincsen nyitva szívünknek a szeme, akkor nem tudjuk megtalálni Krisztust. Ezért döntő fontosságú, hogy szívünk mélyén bensőséges kapcsolat éljen Krisztussal.

„Mutasd meg a sebeidet” – mondja Márton a jelenésnek. Mutasd meg a sebeidet! Kedves Testvéreim, vannak olyan sebek, amelyeket mi okozunk Krisztusnak. A mai evangéliumi szakasz folytatásában ezt olvassuk: Meztelen voltam, és nem

öltöztettél fel. Idegen voltam, és te nem fogadtál be: Amit a legkisebb testvéreim közül egynek nem tettetek meg, azt velem nem tettétek meg. Azaz: mi magunk okozunk sebeket Jézusnak, ha nem vesszük észre a szegényeket. A kemény szívünkkel sebezünk fel Krisztust. Azért mutatja meg nekünk a sebeit, hogy megnyissa a szívünket.

Mi tette Mártont ennyire ismertté, mitől szeretik ennyire Mártont az emberek? Miért özönlöttek hozzá mindenhol a betegek? Mert érezték, hogy van szeme a sebeik iránt. /.../ Mert nincsen sebzés nélküli ember. Nincsen sebzés nélküli püspök sem. Tárjuk fel egymás előtt a sebeinket! Azaz tanuljuk meg az irgalmasságot egymás iránt. /.../ Az irgalmasság egyik legszebb cselekedete a nevelés. Szeretném megköszönni a tiszteletre méltó Pannonhalmi Főapátságnak azt az irgalmasságot, amelyet a gyerekek, diákok nevelésével gyakorol. Szent Márton oltalma alatt növekedjék és gyarapodjék az iskola. Istennek legyen hála!

Labora

PAUSA! Kekszek!

Az első pannonhalmi keksz

Harmadikos voltam és az őszi be- (vissza-) költözés után két nappal már a betegszobában unatkoztam tökegyedül. Felfelszökő láz, hasogató fültő – mumpsz alapos gyanúja. Az áldott és szigorú Teodóra nővér két Paxirasol lenyeletése után gyorsan karanténba is dugott, mivel a mumpsz egy tisztán fiúközösségben nem játék, ahogy a székeleyknél sem az a medve. Az ablakon túl dörgött a késő nyár, a fiúhordák életigenlő röhögésekkel vonultak a gimnázium és a Várkör között, Ambrus atya és a tanári kar forradalmat vizionált a *Holt költők társasága* levetítése után. Én meg minderről lemaradtam. Aztán kicsit rosszabbra fordult a helyzet: a gyomrom nemigen fogadott be semmilyen kaját, a nagymama csomagolta „laposhús” üzembiztosan vesztett szavatosságából. Diétás menü érkezett. Modeszt atya brómosnak csúfolt teája és mellé A HÁZTARTÁSI KEKSZ. Nem tudom, hogy az elmúlt harminc évben történtek-e gasztrokulturális kutatások annak kiderítésére, hogy a szocializmus eme alapterméke vajon mitől volt/lett háztartási, kiindulásként mindenesetre megfelelhet a Google: 148 000 találat 0,64 másodperc alatt – csak tessék, csak tessék: lehet böngészni. Nem tudom azt se, mi volt a cukor/liszt/zsír aránya és a glikémiás index abban a kekszben, de egyet tudok: meggyógyult a gyomrom is, a mumpszom is és én is. Az édességére emlékszem, ám később tanultam meg, hogy édes és édes között mekkora a különbség. Legalább akkora, mint a háztartási keksz és a későbbi DULCIS, a Pausa Apátsági Kávéház levendulás keksze között.

A második pannonhalmi keksz

Elrepült egy negyedszázad és tavaly kora ősszel ismét Pannonhalmán találtam magam, ám ezúttal nem beköltözési szándékkal. Volt még egy szűk órám a tárgyalásig, amikor is körbe néztem a központban – hétköznap, délelőtt 11 óra, a fű se nő, emberek ritkásan, kósza kutyaugatás sejlik. És egy diszkrét falirat: Pausa Apátsági Kávéház – nézzük csak. Élénk figyelemmel kísértem már a korábbi gasztronómiai, turisztikai kezdeményezéseket is, amelyek tágabb értelemben vett egykori alma materemhez kötődtek. A főapátsági alap-látnivalók után a Pincészet és a Viator mellett bizony jó két éve a kínálat része az Apátsági Múzeum és benne a Pausa. Diákkoromból emlékeztem még a majorság ütött-kopott épületére, amely mellett számtalanszor elbringáztam anno a tízsebes vörös Csepellel. Az is egy beszélő név volt és a Pausa is az, ami a rom-major főapátsági újjáépítése után egy minőségi cukrászdát takar a városközpontban. Szóval hétköznap délelőtt beültem, rendeltem és elképedtem. Habos melange mellé tucatszintű, hibátlan süti- és fagyiféle, amelyek – komparatív költségek sorozata után bátran állíthatom – bármelyik nagynevű, puccos fővárosi cuki termékeivel állják a versenyt. A legendás levendulás mille-feuille, a Rákóczi-túros macaron mellett például a hűvösen elegáns FAVUM, a Pausa Apátsági Kávéház citromfűves keksze.

A harmadik pannonhalmi keksz

Elrepült egy újabb év, és idén ősszel ismét Szent Márton hegyén találtam magam, ezúttal a harmadik Pannonhalmi Vezetői Konferencia egyik előadójaként. Szeles-esős, tipikus kisalföldi idő, amit a Viator padlótól-mennyezetig üvegfalai pusztá látványelemmé szelídítene. A lépcsőn érkező Asztrik atyához csatlakozunk, aki rutinosan a pult túloldalára navigál bennünket egy kis plusz-reggelire, hiszen ott sorakoznak a Pausa friss, reggeli sütésének illatozó kosárái, bennük a pisztáciás, zsályás, málnás harapnivalók, köztük az AVENA, a Pausa Apátsági Kávéház rozmaringos, csokoládés zabkeksze.

Kormos Gyula

Életünk

Eső és forradalom

Idén az iskolánk rendhagyó módon emlékezett meg az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. Horváth Tamás tanár úrnak, Henrik atyának és a 10.b osztály tanulóinak köszönhetően az egész gimnázium buszos zárandókútra indult Budapestre, a rákoskeresztúri új köztemető 301-es parcellájához.

A fiatalság indult ünnepelni a fiatalság forradalmát. Élelmiszer ellátmányokkal, esőkabátokkal felmálházva gördültek le a tele buszok a Kupacról az esőfelhők irányába. Eső és forradalom mosta a buszok poros ablakait. Mert ezek mifelénk együtt járnak.

A 301-es parcella történelmi emlékezetünk kegyeleti tere. Az 1956-os forradalmat követő megtorlások áldozatait a Kádár-korszakban a 300-as és 301-es parcellában temették el, kegyeltsértő módon, titokban, Budapest legnagyobb temetőjének legtávolabbi pontján. Ezek a parcellák a temetőben sorszám szerint az utolsók, a temető északi és keleti falának metszéspontjánál vannak. A rendszerváltozáskor a parcellákat újra rendezték, a tetemeket exhumálták, és kialakították az 1956-os forradalom emlékhelyét. A 300-as parcellában állították fel Jovánovics György mártír emlékművét, körülötte található Nagy Imre miniszterelnöknek és mártírtársainak, Gimes Miklósnak, Lo-

sonczy Gézának, Maléter Pálnak és Szilágyi Józsefnek sírjai. A 301-es parcellában a kivégzettek sírjai fölött egyforma fejfák találhatók. Az itt álló fekete gránit hasáb pontosan 1956 milliméter magas.

Miután a buszok megérkeztek, s a fiúk megreggeliztek, a temető friss és puha avarában az osztályok elindultak a 301-es parcella irányába. Zörgött a levél a lábunk alatt, kopogott az eső a csuklyaínkon. A parcellához vezető úton Horváth tanár úr hat emlékezeti helyet alakított ki, ahol diákjai az októberi forradalom egy-egy szimbolikussá vált tárgyi rekvizitumát mutattak be az elhaladó osztályoknak. Éléményszerű kiselőadásokat hallhatunk többek között a „lyukas zászlóról”, a gombos rádióról, a Molotov-koktélról, a röplapozásról. Az előadók kitartása és lelkesedése belénk is erőt öntött. Az egyre intenzívebbé váló esőben lassan megérkeztünk az emlékezés fő helyszínéhez, a 301-es parcellához. Itt Regéczy-Nagy László, a Történelmi Igazságtétel Bizottság elnöke, a 20. századi világomlások tanúja és elszenvetője mondott

rendkívül tanulságos és megindító beszédet. Őt láthatólag nem zavarta az eső, egyre jobban belefeledkezett a megidézett emlékek izalmába. Mesélt a hőssé lett fiatalokról, a hőssé lett szerencsétlenekről. A fiúk hősiesen hallgattak, nem törődve hideggel, széllel. Jó volt látni, hogy a fiatalokon az időjárás nem tud erőt venni, ha a lelküket sikerül megragadni. Hosszú beszéde alatt a történelem megélt életté tisztult vissza. Egy idős úr állt szemben az ifjúsággal, a múlt a jövővel, hogy kapcsolat teremtsék. Az eső összemosott bennünket. A hosszú tapsot és a közösen elénekelt Himnuszt hallgatva azt érezhettük, hogy a Nagyok hősiessége mellé valamilyen formában odakerülhet a mi „kis” hősiességünk is. Köszönet a szervezőknek és az 1956-os Emlékbizottságnak!

Komálovics Zoltán magyartanár

Életünk

Arcus Temporum

Augusztus végén Keller András és Rácz Zoltán művészeti vezetésével ismét megrendeztük hagyományos nyár végi kulturális fesztiválunkat, az Arcus Temporum Művészeti Fesztivált. Megtartottuk a hagyományos zenei irányt – Joseph Haydn művészete lépett párbeszédbe Kurtág György zenei világával – egyben bővítettünk is: első alkalommal volt a fesztivál szerves része az imádság és a spiritualitás, valamint a monostor időszak kiállításainak látogatása kuratori vezetéssel. A következőkben a sajtóvisszhangból szemelvényezünk.

Vajon mennyit kell még faragni a lelkünkön? – Pataki Tamás reflexiója a *Magyar Idők* oldalán

Kora reggeltől késő éjszakáig járták a vendégek az apátság lankáit, udvarát keresztül-kasul, követték Szent Márton nyomát, részt vettek a közös imákban, vagy csak megmerítkeztek abban, ami Pannonhalmra kívül-belül, a XII. Arcus Temporum fesztiválon. De több volt ez, mint művészeti fesztivál, amely Haydn *A Teremtés* című oratóriumától a megváltó halálát gyászoló, majd az örök fényesség áradásában örvendő Ligeti oratóriumig tartott.

Egy nap a szerzetesek földjén – Jónás Ágnes írása a *Kultúr* oldalán

A szerzetesek földjén eltöltött napunk során megindító és hipnotikus belső utazásra invitált bennünket a Szent Efrém Énekegyüttes, felkerestük Szent Márton ábrázolásait és ereklét, bepillantást nyertünk a monostor építészetének történetébe.

A pannonthalmi bazilikáról – Idegenvezetés más-kép(p) – Blogbejegyzés

Beléptünk az előbb említett nyugati kapun. A padokban helyet foglalva szó esik 313-ról, Mártonról, Benedekről, arról, hogy az apátsági épületegyüttes alaprajza milyen jól leköveti a római kori házak mintáját. Azaz középen található egy üres, elmélyülésre alkalmas, csupán az ég felé nyitott udvar, melyből a dolgozó, háló, étkező és imádságnak helyet adó terek, termek nyílnak. Majd szó esik szülői értekezletről is.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Kattárs Szent Mártonnal, Budapesten

A tavalyi Szerzetesek Éve adta az ötletet, hogy a Katolikus Társadalmi Napokat hasonló formában, a Március 15. téren, egész hétvégés programmal szervezzék meg 2016. szeptember 16–17. között Budapesten. A Szent Márton-évben és ennek fókuszában mi is jelen voltunk.

És hogyan? Villantsunk fel néhány pillanatfelvételt.

A megelőző egyeztetéseken és e-maileken túl Márk atya moderálásával a kétkezi munka, cipelés, pakolás, sátorrendezés következett. Hova kerül Szent Márton, hova a termékek, könyvek, gyógynövénycsokrok, illatminták? Konrád atya azt találta ki, hogy ha felmegyünk, mindenképp vigyük magunkkal Szent Márton ereklét is. Elsőre meghökkentőnek hatott, hiszen a belvárosban egy ponyvás sátor nem éppen az a hely, amely méltó időszakos helye a szent ereklének. De éppen ez volt a Szent Márton-i, a lényegi: az erekle jelenléte. Hiszen azt tettük, amit a szent maga: egészen közel ment az emberhez. Így volt lehetséges, hogy a járókelők, a hívók odajöttek és megnézhatték, megérinthették, letérdepeltek,

imádkoztak. Sőt Arnold atya egy ponton karjára vette az erekletartót, kilépett a sátor elé, és az ott elhaladó, olykor bizonytalan emberek számára egészen közel megpillanthatóvá, megérinthetővé tette. Számunkra, akik szemlélői voltunk ennek a találkozásnak, mert épp a sátorban ügködünk, figyelemfelkeltő volt a pillanat.

Folyamatosan vetítettük a Szent Márton-év filmjét, és jelen voltunk a sátorban, ahova az emberek betértek – köztük hívek, egyházi iskolások és éppen arra járó Budapestre látogató turisták. Láttunk a sátorból a téren elvonuló egyházi méltóságokat, akik sietősen éppen jöttek, vagy mentek valahonnan valahová; és éreztük a sátor szűköségét, amikor Asztrik főapát úr is ott volt: hiszen sok ismerős, barát, hívó állt meg néhány szó, egy kézfogás erejéig. Néha egy köszönöm erejéig álltak meg, és örültek, hogy bencést látnak a téren, hogy a termékeinkkel is jelenvalóvá tesszük Pannonhalmát, „mert már évek óta nem volt mód ellátogatni a szent hegyre”. Párhuzamosan folytak az események, amikor ki-kipillan-

Bencés világ

tottunk a sátoron kívülre. Láttuk a gyerekfoglalkozásokat, a különféle logókkal ellátott egyházi szervezetek bemutatkozását, vagy éppen a célcsoport játékát, táncát, vallomását. Esetleg éppen Konrád atya és Nagy Tímea olimpiai bajnok beszélgetését a nagyszínpadon.

Vesperást imádkoztunk az ereklje jelenlétében a belvárosi templomban. Rengetegen gyűltek össze, és egy fél

óra a liturgikus tér a magyar gregorián dallamaira monasztikus térre vált. Szombaton a katolikus iskolák Szent Márton-zarándoklatának

záró eseményeként a Szent István-bazilikában főapát úr kétezer fiatal jelenlétében adott hálát. A fergeteges zenei szolgálatot a Bencés Big Band adta, impozáns látvány volt a kórus és a zenészek munkája, a prédikáció erejéig még főapát úr is kezébe kapta a mikrofont.

A nap végére, sötétedésre érkezett – a közben megeredő esővel egy időben – az összekapálás pillanata: hálátlan feladat. Operatív munkánkat Kiss Kati budapesti bencés boltvezető egy facebookos fotóval és smileal jutalmazta. Deo gratias.

Szabó Márton OSB

Apátgyűlés Rómában

Szeptember 5-én reggel érkezem Rómába főapáti szolgálatom során a hetedik apátgyűlésre. Jó volt látni a sok ismerős arcot, ahogy egymást köszöntöttük, öröm volt látni a fiatal kollégákat is. A Bencés Konföderáció apátjai négyévenként jönnek össze Rómában gyűlésre, hogy szerzeteséletükkel, intézményeik és a világ kihívásaival szembenézzenek, közösségeiről számot adjanak. Eddig három primásapátot választhattam az apátkongresszuson (Jerome Theissen, Marcel Rooney, Notker Wolf – utóbbi kétszer is), és most megint: az ideai apátgyűlés egyik fontos feladata az új primásapát megválasztása volt. Ennek előkészítéseként a kongregációk képviselőiként elmondtuk, hogy kongregációnk mit vár az új primásapáttól és miben kívánjuk őt segíteni. Ezek a megbeszélések kötöttek, pár percesek voltak.

A kongregációk történeti sorrendjében magam is felszólaltam, éspedig magyar nyelven, minden bizonnyal először az apátgyűlések sorában. Izsák atya hivatalos tolmácként a fordítói kabinban ült, magyar szövegemet olasz nyelvre fordította, azt pedig a többi tolmács német, angol, francia és spanyol nyelven szimultán adta tovább.

Szeptember 10-én a délelőtti ülésen meggyőző többséggel Gregory Polan apátot, az amerikai Conception Abbey apátját választotta meg primásapáttá. Az új előljáró elmondta a közösség előtt a hitvallást, letette az esküt, majd az egész közösség Te Deum-ot énekelt. Ezt követően először a prézesapátok, majd a többi apát sorban köszöntötte Gregory primásapátot. Öröm és felszabadultság érződött az egész kongresszuson.

Az apátgyűlés egyik napján Ferenc pápa kihallgatáson fogadta a konferencia tagjait. A reggel szenzációja az volt, hogy a Szent Anzelm Apátságból mintegy háromszáz bencés atya és nővér, zömében apátok, mellkeresztől megindultak a közeli

Mazzini-emlékműhöz, ahol csoportképet készítettek rólunk a római reggeli forgalom kellős közepén. Forgalmi dugó lett a bencés rend vezetőiből.

Ferenc pápa csütörtökön délből az Apostoli Palota Kelemen-termében fogadta a bencés apátok nemzetközi kongresszusának résztvevőit, és beszéddel fordult hozzájuk. „A monasztikus hivatás főút, amelyen haladva a szemlélődésben Isten irgalmasságáról szerzünk tapasztalatot” – mondta, majd így folytatta: „Ez a rendszeres római találkozótok azt a célt szolgálja, hogy végiggondoljátok a Szent Benedektől kapott monasztikus karizmat, hogy miként tudtok hűségesek maradni hozzá a mai változó világban és az irgalmasság mostani jubileumi összefüggésében.”

Hűségesnek maradni az irgalmassághoz – talán most ezt kell leginkább keresnünk. Ferenc pápa kezét nyújtotta, én Pannonhalma és mindannyiunk nevében szeretettel köszöntöttem őt, ő pedig áldását küldte nekünk, bencés közösségünknek, barátainknak, a ránk bízottaknak és minden magyarnak.

Várszegi Asztrik OSB főapát

Est nobis societas

Taizéi ifjúsági találkozó

Szeptember 24-én ökumenikus szervezésben nyolcszáz fiatal érkezett Pannonhalmára, hogy találkozzanak és közösséget alkossanak Alois perjellel, hat taizéi szerzetestársával, a bencés testvérekkel és egymással.

A különleges szombatot Alois testvér gondolatai és iránymutatása indította, aki többek között ezt mondta: „Az jutott eszembe, hogy veletek is azon az úton indulunk el, amelyet hétről-hétre a Taizébe látogató fiataloknak is javasolunk. Azt szeretnénk, ha mindenkiben felébredne az irgalmasság bátorsága. Bátorság arra, hogy a lehető legmeszebb jusson az evangéliumban feltárho szeretet útján, ezáltal csatlakozunk a Ferenc pápa által elindított szentév szellemiségéhez. Keresésünkben az irgalmasság és a megosztás nagy szentje, Szent Márton példája ösztönöz minket.”

Nagyon sok helyszínről és felekezetből érkeztek fiatalok a találkozóra. Jöttek Miskolcra és Pécsről, a környékbeli megyékből, reformátusok, evangélikusok és görögkatolikusok Nyugat-Magyarországról.

A találkozót a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület, a Szombathelyi Egyházmegye, a Veszprémi Főegyházmegye, a Pannonhalmi Területi Apátság, a Győri Egyházmegye, valamint a Dunántúli Református Egyházmegye együttesen szervezte. A kezdeményezést támogatták az illetékes evangélikus, katolikus és református püspökök, a lebonyolításban pedig részt vettek a felekezetek fiataljai és ifjúsági felelősei.

A Pannonhalmára szombat reggel megérkezett nagyon sokféle ember képes volt ráhangolódni egymásra és a taizéi testvérekre, képesek voltak egyszerre imádkozni, csöndben lenni, énekelni, Isten igéjére figyelni, gondolatokat és egymást meghallgatni. Ahogy Titusz atya fogalmazott, ez valami kis csoda, ami itt történt. Annál is inkább, mert már a 80-as évek elején szó volt arról, hogy lenne Pannonhalmán egy találkozó, csak ezt az akkori Állami és Egyházügyi Hivatal nem tette lehetővé. Tehát ez a találkozó több mint 30 éve érlelődött, mígnem Szent Márton évében létrejöhetett. András testvér, a taizéi közösség egyetlen magyar tagja elmondta, hogy szá-

mára mindig felemelő a találkozás nagy öröme, mert sokan voltak olyanok, akikkel már Taizében is többször együtt voltak. A legfontosabb talán az, hogy a taizéi és a bencés közösség között is létrejöhetett a találkozás.

A főapátság és a Taizéi Közösség kapcsolata mély gyökerekre épül. Bár közös történetük az 1960-as években fonódott össze, az egység keresése gazdag hagyományra támaszkodik. A különleges kapcsolódást jól szimbolizálja Taizé földrajzi közelsége Clunyhez, a bencés regula középkori megújulását hozó monostorhoz.

Roger testvért már fiatalkorától lenyűgözte a monasztikus szerzetesi élet példája, teológiai disszertációját is ennek a témának szentelte. Amikor a második világháború idején elhagyta Svájcot, hogy a háború sújtotta francia vidéken segítsen a rászorultakon, a Cluny apátság romjait felkeresve talált rá arra a lehetőségre, amely a közösségi élet megvalósításának útját mutatta meg számára a közeli Taizé falujában. Később pedig a kor kihívásaihoz igazodva Szent Benedek Reguláját vette alapul az elköteleződés szabályainak megfogalmazásakor. Pannonhalma emellett mindig is törekedett az ökumenikus párbeszéd folytatására. A Taizével kialakuló közös történet kezdeténél a személyes kötődések játszottak döntő szerepet.

Kormos Gyula

Est nobis societas

Zarándoklaton

Szent Márton Pannónia szülötte volt, Itáliában nevelkedett és galliai püspökként halt meg. Katona volt, szerzetes lett, püspökként fejezte be életét. Kényszerből lett légiós, ahol szolgájának szolgált. Fegyver nélkül állt ellenségei elé, de Isten megmentette. Útra kelt, hogy a családjához vigye a hit örömhírét, de közben fogságába esett. Mégsem nem félt! Hitt! Hosszú utat járt be. Zarándok volt.

2016 nyarán mi is útra keltünk. Útra keltünk, hogy utat keressünk Istenhez, társainkhoz, önmagunkhoz. Útra keltünk, hogy legyőzzük a távot, a félelmeinket, önmagunkat. Útra keltünk, hogy Márton példája szerint tanúságot tegyünk Istenről. Zarándokok voltunk. Beszámolók.

A zarándoklatra azzal a szándékkal érkeztem, hogy magam legyek Istennel, a gondolataimmal, az egész évemmel. Aztán körülölelt egy végtelenül befogadó közösség, aminek úgy lehettem a része,

hogy megmaradhattam önmagamnak. Végtelenül sok odafigyelést és szeretetet, gondoskodást jelentett a zarándoklat, és itt egyáltalán nem lényeges, hogy kaptam vagy adtam mindezt, mert ez ott volt, jelen volt. Végül számomra a gyónás lehetőségét is jelentette ez a zarándoklat, ami talán nem nagy szó egy mindennapi hívő számára, de nekem, aki évek óta nem mentem gyónni, teljes fordulatot jelentett az életemben. Köszönöm!

K. Klára

Életem első zarándoklata volt. Örök élmény. Sok kedves ajándékkal, baráttal. Kedvet kaptam a további zarándoklaton való részvételhez. Élveztem minden percét.

K. Márton (11 éves)

A Szent Márton-év számunkra 2015. november 14-én indult, annak első eseményével: Arnold atya vezetésével az ereklyét gyalogos zarándoklat keretében a ravazdi plébániára kísérhettük. Az emlékévként következő élménye: a zarándoklat. Örök emlék marad, egyrészt azért, mert ez volt az első – remélem, hogy számozhatom! – közös gyalogos zarándoklatom az én 11 éves (Szent) Mártonommal, másrészt pedig az utunkat gazdagító rengeteg élmény és érzés miatt. A legnagyobb ezek közül az a fejlődés, amit a kezdeti elkeseredettségtől (szakadt az eső, eltévedtünk Sokorópátkánál, beázott a cipőnk) a találkozásokon, közösséghez tartozáson át végül úgy éltünk meg, hogy napokig nem találtuk a helyünket otthon, hiányoztak a társak, a természet csendje, az időtlenség okozta szabadságérzés és a

tartalmas beszélgetések. Kikerülve a megszokott komfortzónából, teret engedve a gondolatoknak, ráhangolódva az Isten közelségére sokkal mélyebbre szántó és tartalmasabb napokat éltem meg, mint az év összes addigi és azóta eltelt napján.

Á. Katalin (K. Márton édesanyja)

Szerintem pont azt adta, amire vágytam, csak nem mertem magamnak sem megfogalmazni: megtanított bízni az emberekben, a jószágban, az önzetlen segítségben, az isteni gondviselésben, a természet erőiben és magamban. Újra megtaláltam a segítő munkámban az örömet. Sokkal jobb lett a kapcsolatom a gyerekeimmel, családtagjaimmal, a barátaimmal (addig azt hittem, hogy minden pont jól működik).

M. Márta

Sok mindenért húzunk túracipőt és veszünk hátunkra hátizsákot, és indulunk el abban a reményben, hogy megérkezünk. Kilenc nap távol a családtól, kilenc nap, amely próbára tett bennünket fizikailag, lelkileg egyaránt. Kilenc nap, amelyben voltak gyötrelmes mélységek és felemelő magasságok. Kilenc nap, mely alatt Szent Márton életét tanulmányozva és feldolgozva a saját éltünk dilemmáit, kérdéseit is az Úr elé tudtuk tenni. A zarándoklaton megéltem, megtapasztaltam olyan lelki és fizikai dolgokat, amelyeket máskor, más körülmények között nem tudtam volna.

Ny. G. Mónika

Est nobis societas

Ökumenikus konferencia

Legyetek szentek! (1Pét 1,16) – Kereszttség és megszentelődés a Krisztus-követésben címmel tartottunk ökumenikus konferenciát Pannonhalmán és Bakonybélben októberben. A konferenciának hagyományosan Bakonybél ad otthont, ám idén a Szent Márton-év alkalmából rendhagyó módon két napra és helyszínre vártuk az érdeklődőket.

A vendégeket Asztrik főapát úr köszöntötte. „Szent Márton saját korában azon fáradozott, hogy a hit eljusson Isten ígéje által az emberekhez, és megőrizze a Krisztusban hívők egységét. Ezeregyszáz évvel később egy Ágoston-rendi szerzetest, aki szintén a Márton nevet kapta a kereszttségben, ugyancsak a buzgóság emésztett Isten egyházáért. A történelem folyama nem áll meg.”

Köszöntőt mondott Hafenschner Károly, a Magyar Evangélikus Egyház zsinati elnöke is. Őt követően Andrea Grillo, a Bencés

Kiadó révén hazánkban is ismert római professzor *Kereszttség és keresztény beavatás – a szentség kihívásai a nyitott társadalom és az elvilágiasodás korában* címmel tartott előadást, majd Szűcs Ferenc református teológus szólt a kereszttség és a megszentelődés bibliai és rendszeres teológiai aspektusairól. Másnap Bakonybélben Béres Tamás, az Evangélikus Hittudományi Egyetem, Tóth Judit, a Debreceni Tudományegyetem és Fadi Imad, a Szent Anzelm Egyetem tanára, valamint Steinbach József református püspök előadása mélyítette el a konferencia témáját.

Szent Márton születése jubileumi évét így az ökumené keretezte: az emlékév egyik első rendezvénye a februári pannonhalmi ökumenikus lelkipátlakorlat volt, egyik lezáró eseménye pedig az ökumenikus konferencia.

Szalontai Anikó, Magyar Kurír

Lelkipásztorok zarándoklata Szent Mártonhoz

Pannonhalmi Szent Mór szerzetespüspök ünnepén, október 25-én ismét megrendeztük a hagyományos plébánostalálkozót Pannonhalmán. A Szent Márton-évben diákjaink plébánosai mellett ezúttal megszólítottuk a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban és a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban végzett papokat és szerzeteseket, a Pannonhalmi Területi Apátság lelkipásztorait, valamint pap-

testvéreinket az ország egész területéről.

A találkozó és zarándoklat vendége és előadója Urban Federer OSB, a svájci Einsiedeln bencés monostorának apátja, a Svájci Püspöki Konferencia elnökségi tagja volt, aki *Közösség és evangelizáció* címmel tartott nyitóelőadást.

„Nagyon sokan vannak, akik ma is folyamatosan panaszkodnak az egyházban. Arról, hogy az egyház mekkora krízisben van, legtöbbet az egyházon be-

lül hallani, legfőképpen papoktól. Az, aki ki akar gyógyulni frusztrációjából és szorongásából, arra kap felszólítást, hogy kimásson önmarcangolásának és önsajnálataának védett kis vackából, mint ahogy Ádámnak is ki kell lépnie az önbecsapás rejtekéből, hogy válaszoljon Istennek. A lelkipásztoroknak gyakran igen nehezükre esik felvállalniuk hibáikat, mert mindannyian igen magas elvárásokat támasztunk az egyházzal és önmagunkkal szemben, amelyeknek ilyen módon nem is tudunk megfelelni. Így aztán gyakran éppen a lelkipásztorok azok, akik egy-egy feszültség esetén mindenki mást felelősnek tartanak a kialakult helyzetért, csak önmagukat nem. Ám már Ádám is azzal szembesült, hogy fel kell vállalnia a felelősségét, mert minden egyéb bűn. És minthogy Ádám nem volt hajlandó arra, hogy elmozduljon, Isten aztán elmozdította: kimozdította a paradicsomból, ahonnan lelkében már réges-rég eltávozott” – mondta Urban apát. Megoldásként arra kérte a lelkipásztorokat, hogy a kiscsoportos beszélgetésekben a bennük élő remény konkrét példáit osszák meg egymással Szent Péter első levele értelmében: „Legyetek mindenkor készen arra, hogy mindenki előtt, aki számon kéri tőletek, igazolni tudjátok a bennetek élő reményt.”

Az egész napos program során a műhelybeszélgetéseken túl a résztvevők napközi imaórán, vesperáson és közös ebéden is részt vettek szerzetesközösségünkkel.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Akikre büszkék vagyunk

Pannonhalma haditornára megy

Nem sokan tudják, hogy Pannonhalmának honvédelmi szakköre is van. Pogány Péter prefektus úr mint egykori katonatiszt vállalta ennek vezetését, de rengeteg előadót láthattunk körünkben már a tavalyi év során is, többek között a Nemzeti Közszerződési Egyetem docensét, a Légvédelmi Rakétaezred zászlóaljparancsnok-helyettesét, és Siska tanár urat, aki a békefenntartó missziói során megélt kalandjait mesélte el. Szeptember végén meghívást kaptunk a középiskolai haditornára. Négy fős csapatunkat (Szabó Barnabás, Kandikó Levente, Rezi Bence 11.B és Szabó András 11.A) a felkészülésben Pogány Péter és Pápai László tanár urak nyújtottak

segítséget. Nem csak elméleti, hanem fizikai feladatokra is fel kellett készülnünk. Ilyenek voltak többek között a távbecslés, a légpuska-lövészet, az akadálypálya, a sebesültellátás és -szállítás, a fegyveres váltófutás, illetve a kézigrá-nát-dobás. Az elméleti kérdések hadtörténettel és alapvető katonai ismeretekkel tűzdelt feladatokból álltak.

A verseny reggelén Győrben találkoztunk prefektusainkkal, akik a verseny során kísérték és próbáltak segíteni minket az olyan számokban, amelyeket nem tudtunk gyakorolni (pl.: gépkarabély szét- és összeszerelése). Egyenruhába öltözött hivatásos katonák vártak bennünket, ők irányították a versenyt.

Hideg volt, így a fizikai feladatok nehezebbek voltak, azonban az elméleti rész könnyen ment.

A verseny után izgatottan vártuk, hogy a nyolc középiskolás csapat közül végül milyen eredményt értünk el. A többi csapat hatalmas meglepetésére a várakozásainkon felül, két ponttal lemaradván a mosonmagyaróvári győztesektől, a második helyen végeztünk! Reméljük, jövőre is képviselhetjük iskolánkat ezen a versenyen!

Rezi Bence 11.b

Placid atya 101. életévébe lépett!

Úgy tudjuk, hogy a Főapátság ezeréves történelme során Oloffsson Placid atya a második, aki betölthette századik életévét – Vanyó Tihamér atya volt az első 2005-ben.

Aki már találkozott Placid atyával, hallgatta előadásait, vagy olvasta történeteit, az arra gondol, hogy egy ember boldogsága, belső békéje mennyire nem a külső körülményektől függ. Belőle sugárzik a beteljesedett élet öröme és békéje. Nem panaszkodik, nem kárhoztat másokat, hanem még ma is hálás derűt sugároz maga körül mindenre. Pedig akár lehetne oka elég, békétlenségre és keserűségre.

Életpályája fényesen indult. A budapesti Szent Benedek Bencés Gimnáziumba íratta be édesapja, ott érettségizett. 1933-ban kezdte Pannonhalmán a noviciátust, majd magyarnémet-bölcselet szakos tanári oklevelet és doktorátust is szerzett 1939-ben. Ugyanezen évben szentelték pappá.

Rövid soproni, majd pápai gimnáziumi tanárság után, 1945 augusztusában rendi előjárói abba a budapesti gimnáziumba helyezték át, ahol korábban ő is tanult. Mivel részt vett az akkori választási küzdelmekben, a baloldali újságok sajtóhadjáratot indítottak ellene, majd 1946. június 5-én letartóztatták. A szovjet katonai bíróság koholt vádak alapján a Szovjetunió munkatáboraihoz letöltendő, tíz évig tartó szabadságvesztésre ítélte, és a Gulágra internálták. Itt is megtalálta életcélját: „Én nem diákokat fogok tanítani, ahogy elterveztem. Nekem az lesz a dolgom, hogy tartsam a lelket a fogolytársaimban. Ezért voltam én a legboldogabb ember az egész Szovjetunióban, mert rámtalált az életfeladatom.”

1955 novemberében térhetett haza. Nem kapott működési engedélyt sem papként, sem tanárként. Kezdetben fizikai munkás volt egy pesterzsébeti ládagyárban, majd tizenkét évig az ORFI-ban dolgozott betegszállítóként, később mosodai munkásként, végül mosodavezetőként. Papi hivatását sokáig csak titokban gyakorolhatta. A hetvenes évek közepétől kisegítő lelkészként működött a Budai Ciszterci Szent Imre Plébánián.

Hazája, egyháza, rendje iránti szeretete és hűsége ma is töretlen. Méltán kapta meg sokféle kitüntetés után idén október 23-án a Magyar Becsület Rend kitüntetését. Az Úristen őrizze meg továbbra is hűségese szolgálját szeretetében!

Hortobágyi Cirill OSB perjel

Világot lát(t)unk

ERASMUS+ pedagógusoknak

2016 nyarán 11 pedagógus vett részt külföldön megtartott szakmai továbbképzésen az Európai Unió ERASMUS+ programjának keretében 7 európai ország nagyvárosában Ciprustól az Egyesült Királyságig, Splittől Edinburghig. A résztvevők emlékezetes egy-, illetve kéthetes kurzusainak beszámolóiból olvashatók itt részletek:

Tamás Balázs, matematika-fizika

(Emotional Intelligence – Limassol, Cyprus)

„A képzés témája az érzelmi intelligencia volt. A tréner kifejezetten a mi kérdésvetéseinkre fókuszált, így többször is kitért azokra a szempontokra, amelyek arról szóltak, hogy egy osztálytermi keretben hogyan lehet alkalmazni a hallottakat. A tréning gyakorlatközpontú volt, többféle feladat és gyakorlat keretében kerestük az érzelmek szerepét, és hogy azok milyen hatással vannak a döntéseinkre.”

Villányi Rita, olasz

(Master Class per insegnanti – Firenze)

„A második részben a művészettörténeti csoporttal lehettem együtt. Nagyon örültem ennek, hiszen így várakozás, sorban állás nélkül juthattunk be a város nagyszerű múzeumaiba. Például kedden a Palazzo Vecchiót, szerdán a Galleria dell'Accademiát, csütörtökön a Santa Croce-bazilikát, míg pénteken a Galleria degli Uffizi képtárat tekinthettük meg. Nagyszerű idegenvezetőnk volt a Scuola Toscana fiatal művészettörténésze személyében, aki a kicsi, négyfős, de annál vegyesebb nyelvtudású csoportunknak bemutatta Firenze csodálatos műemlékeit. Ebben a csoportban egy mexikói nyugdíjas hölgy, egy bolgár hölgy és

egy francia egyetemista fiú volt a csoporttársam.”

Hartyándi Mátyás, prefektus

(Drámapedagógiai módszerek az oktatásban – Split)

„Számomra a leghasznosabb az volt a képzésben, hogy ráébredtem néhány narratívát használó, de önálló identitású pedagógiai koncepció (pl. process drama, story-line, edulap) mélyebb kapcsolatára, összefüggéseire. Emellett jó volt még arra is, hogy letisztázhassam az elméleti háttértudásomat, megerősítem a drámapedagógiai alapjaimat, illetve hogy befolytassak egy-két szakadást a tudásomban.”

Lesták András, hittan, prefektus

(Super-Intensivkurs – Bécs)

„A kurzusom két délelőtti – egyenként 90 perces – órából álló Grundkursból, valamint egy késő délutáni – szintén 90 perces – Einzelkursból állt. Az első délelőtti óra a nyelvtanról szólt, a második inkább a nyelvhasználatról (HV, LV, újságcikkek csoportos feldolgozása prezentációval). Mindkét órát más tanár tartotta, a kettő között szünettel. A délutánokat igyekeztem múzeumok (KHM, NHM, Schönbrunn) látogatásával, vá-

rosnézéssel (Ringstraße, Naschmarkt, Stadtpark stb.) tölteni.”

Szalai Zsolt, hittan, prefektus

(Spanyol nyelvi kurzus – Madrid)

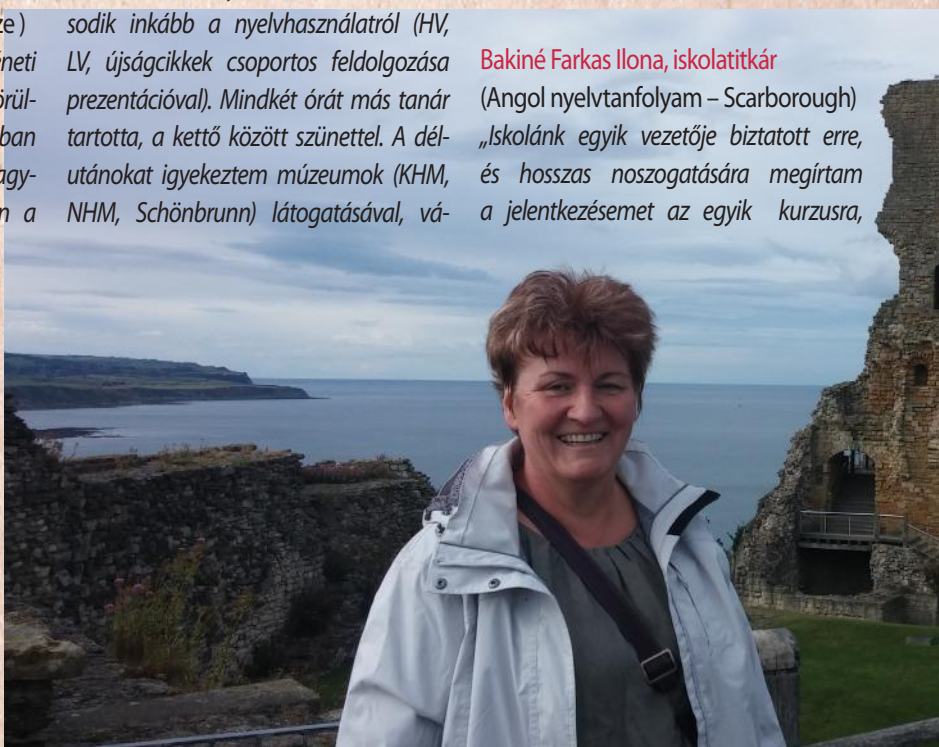
„Ezek a nyelvi kurzusok sokkal többet kínáltak számomra, mint egy „átlagos” tanártovábbképzési program, mind időben, mind fejlődési perspektívájukban, ezért a végére sem bántam meg, hogy ezek mellett tettem le a garast (550 EUR). Reggeltől estig órán ültünk, természetesen egy spanyolosan hosszú ebédszünettel megszakítva azokat.

A csoport tagjai mindannyian felsőfokon beszéltek spanyolul (egy brazil, egy amerikai, egy olasz, egy angol, egy török, egy horvát és én magyarként), így filológiai, kulturális, szociológiai és történelmi kérdéseinkkel halmozhattuk el tanárainkat.”

Bakiné Farkas Ilona, iskolatitkár

(Angol nyelvtanfolyam – Scarborough)

„Iskolánk egyik vezetője biztatott erre, és hosszas noszogatására megírtam a jelentkezésem az egyik kurzusra,

Világot lát(t)unk

amely „nem angol nyelv tanároknak és iskolai adminisztrátoroknak” szólt. Az „Intensive English Language Training” a yorkshire-i partok híres fürdővárosába, Scarboroughba invitált. Az ott tartózkodásom alatt blogot vezettem, amely az alábbi linken olvasható: <https://lonciinscarborough.wordpress.com/>

Kovács Alida, angol-német

(Brit kultúra életre hívása az angol órán – Cambridge)

„A szervezők gondoskodtak arról, hogy az estére is kínáljanak opcionális elfoglaltságokat: mozi, kocsmakvíz a kollégium diákkocsmájában, kirándulás Elybe a monumentális katedrálisához, élő zenés koncert, jazz az iskola tanáraival, táncest, evezés (punting) a Cam folyón, városvezetés patinás kollégiumok között Cambridge macskaköves utcáin, Shakespeare nyári játékok, sport, Wimbledon-imitálás eperrel és tejszínhabbal a legendás angol pázsiton a kertben, könyvismertető a Cambridge könyvesboltban, Windsor, London.”

Barcza István, matematika-fizika, igazgatóhelyettes

(Work as a Means for Enhancing Productivity)

„A csoportunkban öten voltunk. Korosztályomból (47)

egy magyar angoltanár és egy litván közgazdász egyetemi oktató, ill. egy-egy nálunk húsz évvel fiatalabb olasz és lengyel fiatal. Nagyon izgalmas volt a két generáció találkozása. A fiatalabbak bátrabbak, nyitottabbak voltak. A csoportvezető egy amerikai származású, majd Írország után jelenleg Barcelona mellett élő tréner. [...] Először az általam vitt problémával – iskolánk finanszírozási kérdése –, majd az olasz fiataléval – palermói fiatalok elvándorlásának megakadályozása – foglalkoztunk egy új módszer, a »chaordic stepping stones« segítségével.”

Török Júlia, angol-francia

(Language and Methodology Refresher-Secundary-Edinborough)

Az iskola gyönyörű környezetben van, Edinborough belvárosában, a főutcán. A mindennapos 20 perces séta a szálláshelytől az iskoláig, patinás épületek között, kora reggel, amikor még alig van ember az utcán... A napfény megcsillan a St. Giles-katedrális tetején, tele tudóval szívod be a történelmet és az ébredő város hangulatát... Nincs fénykép, amely mindezt visszaadná, de benned marad örök élményként. Az iskola épülete Harry Potter világát idézi, sokkal kisebb változatban. Talpalatnyi hely sincs, a mi-

niatúr termekben és keskeny folyosókon hemzsegnék a diákok. Végre megvan a csoport, és bejön az első tanár. Olasz, spanyol, mexikói, lengyel, japán, német kollégák társaságában ülök, ismerkedünk.

Klimas Marcell, történelem, prefektus

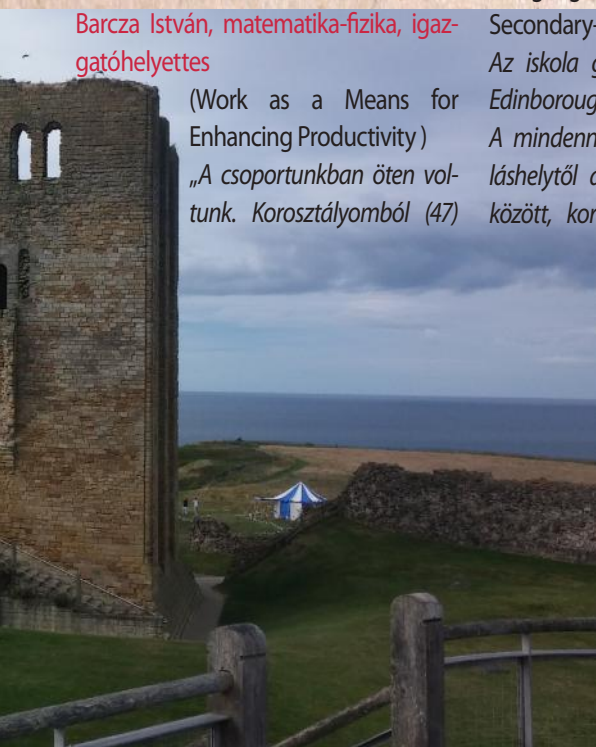
(History at secondary level – Gloucester)

„Óriási élményt és sok tanulási lehetőséget nyújtott az egyik nap, amikor Worcesterbe látogattunk egy középiskolába, ahol órakon hospitáltunk, különböző korosztályú csoportoknál. Érdekes volt látni, hogy a 12–13 éves diákok is képesek végig, aktívan részt venni egyórás (értsd: 60 perces) tanítási órán.”

Borián Elréd OSB, latin-magyar irodalom és nyelvtan

(Angol nyelvtanfolyam – Málta)

„A csoportban négyen kezdtünk, két litván tanárnő, és egy lengyel tornatanár. Az egyik litván tanárnő két nap után átment a kezdő csoportba. Josie volt a tanárnőnk az első héten. Először bemutatkoztunk, majd kérdéseket kellett feltennünk a tanárnőnek, hogy megismerjük őt. Témáink voltak: a férfiak és nők jellemzése, Malta, város és falu különbsége, tévéműsorok, Machu Pichu, országaink bemutatása. emberek külső, belső jellemzése, hangtan, hasznos weblapok bemutatása, érdekes angol kifejezések és magyarázatuk, bejegyzés, ellentmondás, javaslat, vélemény mondása.”

In memoriam

Dávid atya

Dávid atyát tanárként nem ismertem. Gimnáziumi éveim alatt nem tudtam élete történetéről, a rendszerváltás előtti években teljesen ismeretlenek voltak előttem az '56-os pannonhalmi események, ezek következményei, s Dávid atya szerepe is. Söveges Dávid atya számomra egyike volt azoknak az idős atyáknak, akik visszavonultan éltek a főmonostorban, legfeljebb osztályfőnökünk történeteiből bontakozott ki valamilyen szellemi példakép homályos alakja. Dávid atyát tehát egészen addig hírből és látásból ismertem csupán, amíg egy-másfél évvel az érettségi előtt Mazgon Gábor barátom (aki a rá jellemző jólinformáltsággal tudta, hogy az idős szerzetesek közül kihez kell utat

találni) el nem cipelt hozzá a maga ellenállhatatlan lendületével. Néhány évfolyamtársammal együtt így lettem része annak a körnek, amely hetente egy alkalommal ült össze Dávid atya szobájában közös imádságra.

Ezek az imádságok sokat jelentettek számomra. Soha szóvá nem tett, de érezhető ellentétben álltak az akkor eleven karizmatikus mozgalmak külsőségeivel. Ezeken az alkalmakon ugyanis látszólag semmi rendkívüli nem történt; engem azonban éppen ez, a szavak és a gesztusok minden magasztosságtól mentes, szinte ütött-kopott egyszerűsége fogott meg. Az imádságot Dávid atya mindig ugyanazokkal a szinte sietős szavakkal kezdte: „Szentlélek Isten,

taníts meg minket imádkozni”. – S ezzel voltaképpen helyükre is kerültek az esetlegességek, el is volt intézve minden, ami fontos.

De nemcsak imádkozni tanultunk, hanem az ezt követő beszélgetések során világot látni, olvasni, s valami olyasmit is, ami nekünk, önmagukba bonyolódott kamaszoknak talán a legfontosabb volt, önmagunkat elviselni. Érettségi előtt Kempis Tamás *Imitatio Christi* című könyvét kaptam tőle ajándékba, majd később még két kis latin kötetet, a *Sanctorum patrum opuscula selecta* egyegy kötetét, Szent Ágoston *De cathecizandis rudibus* című művét, illetve Tertullianus és Milánói Szent Ambrus írásait – *opuscula ad ecclesiae sacramenta pertinentia*. Ezek

voltak első önálló latin olvasmányaim, bevezetés

az ortodoxiába és a lelkiség történetébe. Hamarosan új fejezet kezdődött a kapcsolatunkban azoknak a beszélgetéseknek a formájában, amelyek a gimnázium végeztével sem értek véget, legfeljebb megriktultak, hogy annál fontosabbá váljanak. Mert ekkor, egyetemistaként kezdtem csak igazán ráérezni, hogy milyen különös lelkiségbe nyertünk mi itt bevezetést. Ketten, hárman – vagy ahányan épp összegyűltünk – ültünk szerzetesi szobájában, a megpakolt könyvespolcok között, szakadatlan pipafüstben, ahol mindent, bútort, ruhát, papírt a legmélyebb rétegekig átjárt a dohány szaga. Ez pedig mintha csak anyagi jele lett volna annak a szellemi evaporátumnak, amely Dávid atya cellájában ugyancsak mindent átjárt, s amelynek legmarkánsabb összetevőjét nem a tömjén illata, hanem egy különös irónia jelentette. Időskori, éles szemű irónia volt ez, ami elől lehetetlen volt bármit elrejtteni. Kíméletlenül éles – mondanám. De nem, a lényeg éppen abban állt, hogy Dávid atya éles szemű – s olykor bizony éles nyelvű – iróniája valójában soha nem volt kíméletlen, hanem, éppen ellenkezőleg, érthetetlen és utánozhatatlan módon kíméletes volt. Ebben állt ennek a mindent átható, s konzerváló lelkiségnek a paradoxona: kíméletesen éles irónia. Kevés emberrel találkoztam, aki nála élesebb szemmel fedezte fel a személyes viszonyokban, az egyházi és világi (köz)életben a képmutatás, a hazugságok és az önbecsapás rejtett alakzatait, amelyek rendre

In memoriam

szóvá is lettek téve, kerek mondatokban. Különös tehát azért volt ez az ironia, mert mindezek dacára mégsem volt soha bántó, hanem – ami bizonyára a legnehezebb bravúr – mindig elfogadó volt. Olyasfajta humorral párosult ugyanis, amely valamelyest kinevette ugyan a dolgokat (az az attitűd volt tehát, amelyről Stendhal beszél a *Vörös és fehér* lapjain: ironia, amely mindig kész „megfosztani varázsától a butaságot”), nemigen volt hajlandó becsapni sem magát, sem másokat, ugyanakkor azonban e humor nem kész ítéletekből fakadt, hanem valamiféle belső szabadságból és töprengésből. Dávid atya szentenciózus megfigyelései nem voltak sem véglegesek, sem ellentmondást nem tűrők, olykor visszakozás,

gyakran pedig tűnődő vállvonogatás kísérte őket. „Ha így jó neki?! Hát csinálja! Miért ne!” – szokta mondani, s neveztet hozzá. S ez a „miért ne?” számomra mindig őszintének tűnt. Egy olyan megengedő, derűs viszonyból fakadt, amely kellően bizakodó volt ahhoz, hogy Isten szélesége alatt helyet biztosítson mindennek, akár az öncsalásnak, akár a hazugságnak is. Olyasmiknek tehát, amiket Dávid atya soha nem volt rest hazugságnak nevezni, akármilyen tekintély állt is mögöttük, amelyeknek azonban valamiképp mégis meg tudta engedni, hogy létezzenek, hogy helyük legyen a világban. Soha nem éreztük ugyanis

azt, hogy nekünk kellene végleges ítéletet mondani, vagy a meglátásainknak érvényt szerezni. Ez a nevetés olyan belső szabadságról tanúskodott, amelyik önmagától is szabad volt, mert nem hiányzott belőle a kételkedő, reflexív kétely és önironia sem.

Ami tehát az emlékeimben ma is példaértékű, az éppen ez: a dolgokkal és emberekkel kapcsolatos józan és keserű szkepszis, valamint az őszinte bízalom utolérhetetlen elegye.

Schmal Dániel Ph'87

Dávid atya lefordította Szent Benedek Reguláját. Azóta is ezt a fordítást használjuk, az ő leleményes fordulatai adják szerzeteséletünk szókincsének jelentős részét. Magyarázatot is írt a fordításhoz. Ebből a kommentárból származik az alábbi részlet is, amelyben az egyik legnehezebb témáról vall Dávid atya.

A halál hívó és pogány szemmel

„A halált naponként gyanakodva tartsd szemed előtt.” Gyanakodva /suspecta/: mintha fölötted függne fenyegetve, hogy rád szakad. Mivel Regulánk e mellett a nagyon súlyos kijelentés mellett csak futólag említi a halált, nézzünk most kissé szembe ezzel a problémával, úgy, ahogy az Szent Benedek korában jelentkezett.

Jeromos idéz egy mondást Platónról:

„A bölcs egész élete a halálról való elmélkedésben áll” (Ep. 60). Arisztotelész, aki nem hisz a másvilágban, sem a lélek továbbélésében, sokkal komorabb: „A legfélelmetesebb dolog a halál, mert ez

mindennek a vége, és a halottra nézve többé sem jó, sem rossz nem létezik” (Nikom. Etika IV). A sztoikus Epiktétosz Kézikönyve már közelebb áll valamivel a kereszténységhez, legalább megnyugvással tudja fogadni a halált: „A halál száműzetés, és minden a világon, ami irtóztató, naponként szemed előtt lebegjen; leginkább azonban a halál! Sohasem fogsz akkor közönséges dolgokra gondolni, és nem fogsz túlságosan vágyódni valamire”. Pachomius Regulájában ezt olvassuk: „Ne a halált féld, hanem Istent” (PG 50,301). Ehhez egy mai apoftegma: Kűhár Flóris rendtársunk a kórházban feladja az utolsó kenetet Kemenes Illés rendtársunknak, és közben sír. – Miért sírsz, Flóris – mondja a haldokló –, én halok meg, nem te. Igazában nem a haláltól félek, hanem az ítélettől. Azért szeretnék tovább élni, hogy bűnbánatot tartsanak. „Sziszoi apát haldokolva látja, hogy jönnek érte, először Szent Antal apát, majd a próféták, végül az apostolok. És ezektől is azt kéri:

hagyják még egy kicsit élni, hogy bűnbánatot tarthasson. Mikor a körülötte lévő testvérek azt mondják: Nincs neked bűnbánatra szükséged, atya – így válaszolt: Igazán mondom nektek, arra sem emlékszem, hogy valaha is megkezdtem volna a bűnbánatot” (PL 73, 795).

Ennek a komoly halálra-készülésnek semmi köze a dekadens halálvágyhoz. Szent Benedek a maga halálával a jó halál védőszentje is lett, fohászkodjunk hozzá ezért. Vagy a jobb latorhoz, aki Szent Ágoston szellemes mondása szerint ellopta az utolsó pillanatban a mennyországot is.

Vlagyimir Iljics orosz teológus így elmélkedik: „A szerzetességet senki sem kerülheti el. Mindenki halandó. A halál pedig a szerzetesség formai oldalának a feltétele. A halott teljesen bőjtölő, teljesen tiszta, teljesen remete, teljesen hallgat. Ebben van a halál legmélyebb értelme. És a kérdés csak az, hogy a halál szerzetesruháját önként vagy kényszerűségből vesszük-e föl.”

Rendkívüli munkatársak

Interjú Ásványi Ilonával

Hogy kerültél Pannonhalmára?

Úgy emlékszem, hogy középiskolás koromban jártam először Pannonhalmán, de lehet, hogy már az általános iskolából is egyszer, a szokásos osztálykirándulások egyikén. Gimnazistaként verset mondtam, irodalmi színpadoztam. Másodikas lehettem, amikor Z. Szabó László, magyartanárom összeállított egy „környezetvédelmi” műsort, amelyet Korzenszky Richárd atya diaporámája és Bartók *Concertoja* színesített.

A rendezvényt figyelemmel kísérte a rendőrség, nehogy rendszerellenes demonstrációvá váljon, leginkább Mezei András *Lesz-e bárka?* című verse miatt, amelyet én mondtam. Több helyen előadtuk, így a pannonhalmi gimnáziumban is. Utána Richárd atya mint igazgató vendégül látott bennünket, és ekkor „Zé” – ez volt tanár úr beceneve –, aki többször kutattott az itteni könyvtárban, azt mondta, hogy nagyon sok feltárni való forrás van még itt. Akkor már gondoltam arra, hogy tanár legyek, de természetesen semmi konkrétum nem volt, hogy hol tanítanék, kiket, legfeljebb csak az, hogy mit: magyar irodalmat. Aztán a szombathelyi főiskoláról indultam a Tudományos Diákköri Konferencián, és a dolgozatomat Mécs Lászlóról írtam, akinek a hagyatékát Pannonhalmán őrizzük – ekkor jártam itt másodszor. Könyvtár szakosként részt kellett vennünk egy háromhetes gyakorlaton. Bár a tanszéke vezető nemigen akart egyházi helyre engedni, végül mégis beleegyezett. Akkor már Bánhegyi Miksa atya volt a könyvtár vezetője. A gyakorlat leteltével megkérdeztem tőle, hogy volna-e munka a könyvtárban.

Mióta vagy Pannonhalmán?

1990 februárjában a gimnáziumban töltöttem a tanítási gyakorlatomat is, és augusztus 15-től kezdtem el itt dolgozni. Leszámítva azt az egy évet, amikor az érettségi után képesítés

nélküli nevelőként dolgoztam, ez az első munkahelyem. Végzettségemet tekintve magyar szakos tanár vagyok és könyvtáros. A győri Kazinczy Gimnáziumban érettségiztem, majd a szombathelyi tanárképző főiskolán magyar–könyvtár szakot végeztem. Már Pannonhalmáról járva végeztem el a magyar szakot az ELTE-n. Tanultam még teológiát, szereztem a minőségbiztosítással és menedzsmenttel kapcsolatos ismereteket, intenzíven foglalkoztam könyvtári állományvédelemmel, végeztem szakfelügyelő-képző tanfolyamot.

Miért szeretted meg ezt a könyvtárat?

A Főkönyvtár Magyarország legrégebbi gyűjteménye, még ha alapításától kezdve nem is működött folyamatosan. Szent Benedek azt mondja a Regula 48. fejezetében: *A tétlenség a lélek ellensége. Ezért a testvérek a megállapított időben foglalkozzanak testi munkával, más órákban pedig szent olvasmányokkal.* Az Alapító előírja, hogy a szerzetesek a napnak és az évnék bizonyos részét olvasással töltsék, ezért könyvtár és kolostor összefügg. Muzeális és modern könyvtár egyszerre. Státuszát tekintve nyilvános, használói inkább tudományos kutatók, doktori iskolát végzők, szakdolgozók.

A Világörökség címet birtokló Főapátság, benne a Könyvtár az egyetemes és nemzeti kulturális örökség és vagyon része. Jelentős régi könyvvállománya van, találunk közte a világon egyetlen példányban megmaradt unikumot is. Feladatunk és küldetésünk, hogy ezt a kulturális kincset hagyományos értékeinket megtartva, de a 21. század kihívásainak megfelelően, korszerű informatikai háttérrel mindannyiunk javára méltóan megőrizzük, feltárjuk, közvetítsük.

Miben áll a mindennapi munkád?

Nem gondoltam, hogy könyvtáros leszek, azt képzeltem, hogy tanár. 1990-ben, közvetlenül a rendszerváltozás után

egy, a korábbi évtizedekben „alvó” könyvtárban találtam magam, ahol az egyszerre régi és modern gyűjtemény speciális feladatokat adott. A muzeális anyag védelme, gondozása, a kor kihívásainak megfelelően számítógépes katalogizálása, adatbázisban való feltárása, digitalizálása és szolgáltatása, a gimnáziumi könyvtárat „háttérként segítő” és a rendi utánpótlás képzését biztosító előbb főiskolai, majd a Sapientia megalapítása után szakkollégiumi könyvtár igényeit is kielégítő, modern, folyton gyarapodó könyvtár építése egyszerre feladatunk. A politikai, gazdasági, társadalmi és szakmai változások következtében a

Rendkívüli munkatársak

könyvtár nyitni tudott a politikai, szakmai döntéshozók, intézmények, szervezetek felé. A nyilvánosság vállalásával, pályázati lehetőségekkel élve lehetőségünk nyílt a vagyon- és tűzvédelem megteremtésére, restaurálásra, az elektronikus feldolgozás és a digitalizálás megkezdésére. 1998 és 2014 között 49 pályázatból 45 esetben sikerült támogatást nyernünk. Munkánkban 2002–2003 óta minőségbiztosításra törekszünk, korszerű vezetélméleti iránymutatások alapján. Rendszeresen fogadtunk könyvtári gyakornokokat, 2003 és 2015 között több mint 40 hallgató fordult meg nálunk. Szakmai csoportoknak, szakirányú felsőoktatásban részt vevő hallgatóknak, középiskolás csoportoknak rendszeresen tartok szakmai előadásokat, foglalkozásokat, rendhagyó órákat és vezetéseket. Az apátság és a könyvtár által rendezett kiállítások szervezésében is részt veszek.

Júniustól az Egyházi Könyvtárak Egyesülete elnöke vagy. Mi ez a szervezet, mi a célja és a tevékenysége?

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülete a magyarországi és határon túli magyar egyházi-felekezeti könyvtárak ökumenikus szellemiségű, önálló szakmai és érdekképviselői szervezete. 1994-ben jött létre. Az alapítók a történelmi felekezetek – katolikus, református, evangélikus – könyvtárainak vezetői voltak, de kezdettől tag a szentendrei szerb ortodox gyűjtemény, az unitáriusok és a rabbiképző egyetem könyvtára is. 58 magyarországi és 8 határon túli könyvtár a tagja. Az elnököt a katolikus és a protestáns felekezetek három évenkénti váltással adják. 1999 és 2004 között titkára, 2004 és 2007 között elnöke, 2007 és 2009 között elnökségi tagja voltam az egyesületnek. 2016 júniusában a közgyűlés ismét elnökévé választott.

Úgy tudom, már eddig is voltak országos feladataid...

2000 és 2009 között az Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Országos Katolikus Gyűjteményi Központjának könyvtári referenseként dolgoztam.

2001-től könyvtári szakértő vagyok, ezzel a címmel együtt jár, hogy országos projektekben számítanak a munkámra és a véleményemre. 2006 és 2012 között vezettem az egyházi könyvtárak szakfelügyeletét. 2015-től részt veszek a nyilvános könyvtárak szakértői vizsgálatában.

Milyen kihívások, feladatok állnak az egyházi könyvtárak előtt a mai magyar könyvtárügyben?

A könyvtárak között két alaptípust különböztethetünk meg, a szakkönyvtárat és a települési könyvtárat. Az egyházi könyvtárak egyrészt muzeális gyűjtemények, másrészt a teológia területén történeti és modern szakkönyvtárak. Külön csoportot alkotnak az egyházi felsőoktatási könyvtárak. Az egyházi könyvtárak a második világháború, 1945, a fordulat éve, 1948, a szerzetesrendek feloszlása és az állam és egyház közötti paktum létrejötte, 1950 után ellehetetlenültek. Az újjáéledés feltétele 1990-ben az volt, ha közgyűjteményi feladatokat vállaltak, melyek alapvetően idegenek tőlük. A következő évek feladata a szakkönyvtári identitás erősítése.

Hogyan kapcsolódott be a könyvtár a Szent Márton-év programjaiba?

Azon túl, hogy a Szent Márton-kiállításához adtunk kölcsön anyagot, két kiállítást is szerveztünk a könyvtárban. 2016. áprilistól júliusig vendégünk volt a díszes teremkönyvtárban a 12. század végén keletkezett, ma az Országos Szé-

chényi Könyvtárban őrzött Ernst-kódex, mely Szent Mártonról szóló műveket és Szent István két legendáját tartalmazza. 2017. márciusig láthatók a gyűjteményünkben őrzött, Szent Mártonnal kapcsolatos kéziratok és nyomtatványok.

Mit jelent neked Pannonhalma?

Pannonhalma... a világ örökségének és a nemzeti kulturális örökség része... a magyar kereszténység bölcsője... a hegyre épült kolostor (város), amely messziről látszik, és ahonnan messzire látni. Ez egyszerre felelősség és kötelezettség. Hívó emberként vezetettnek gondolom az életem, sorsom. Azon túl, hogy március 21-én, Szent Benedek napján születtem, hiszem, hogy ide vezetett a Gondviselés. A könyvtár több mint negyedszázada munkahelyem, és több mint munkahely... Vannak helyek, amelyeknek hangulata van, vannak, amelyeknek kisugárzása. Pannonhalmának kisugárzása van. Hogy ez miből is tevődik össze? Nem könnyű megfogalmazni a választ. Nyilván az istenközelségből... a láthatatlan, de érzékelhető, egymásra rakódott, az elődök által megélt évszázadokból, melyekről az írott és tárgyi források mesélnek. Emlékekből, melyeket nemzedékről-nemzedékre megőrzött az emlékezet, a látható épített örökségből, a természeti tájból, a különleges „szerzetnek” vélt szerzetesekből, a már kriptában nyugvó elődök imádságaiból és azok törekvéseiből, akikkel mindennapjainkat éljük.

Bencés élet

A Czuczor-állandó: „sietek helyre ütni hibáimat”

Az idén 160 éve elhunyt bencés – szerzetes-pap, nevelő-tanár, lelképásztor, költő-forradalmár, történész-nyelvész, akadémikus – életre szóló beállítottságát fogalmazzák meg a címben idézett szavai. Valahányszor észrevette, mit vétett, vagy ha barátai hívták fel figyelmét arra, mit lehetne jobban tenni, serény igyekezettel javította munkáját, jobbította életét. Állhatatosnak bizonyult abban, hogy a jó szónak engedve

élete s műve egyre helyesebben alakuljon.

Czuczor (1800–1866) 22 évesen írta első jelentős művét, egy eposzt; címe: *Augsburgi ütközet*. A fiatal tehetség alkotásának irodalomtörténeti jelentőségét felismerte Kisfaludy Károly (1788–1830), és megjelentette *Aurora* című almanachja 1824. évi számában. A Pannonhalmi Könyvtár gyűjteményében őrzött dátum nélküli kéziratos példányában Czuczor

a megjelent szöveg alapot helyenként megváltoztatja. Például az 1. ének 9. sorának végén a nyomtatásban olvasható „tanyáznak” állítmányt a kéziratban áthúzza, és föléje írja helyettesítőjét: „sietnek.” A 8. sor hasonlatával együtt olvasva megnyugtató, hogy így jobb lett a szövegalkotás.

Levelei szerint legjobb barátja, Toldy Ferenc (1805–1875) – orvosprofesszor és irodalmár, a Magyar Tudós Társaság, a későbbi Magyar Tudományos Akadémia tudományszervezője – tartott ki mellette következetesen a jobbítás gyakorlatában. Czuczor levélmellékletként küldte el Toldynak második, az *Aradi gyűlés* című eposza első két énekét. (1827. 8. 19.) A szövegkiadásra vállalkozó Toldy javaslatait megszíveli az epikus: „[...] jobbításodat helyeselni kész vagyok. [...] hugját [helyett] hűgát [...] kérlek, ennekutána is, hogyha valamit jobbnak ítélsz, tedd meg a jobbítást.” (1827. 12. 23.) A barátság

próbája: a felismert rosszal együtt szembesülve, majd azt jóvá téve folytatják közös dolgaikat!

Toldy 1828-ban az első éneket átadta közlésre az *Aurora* számára, majd megjelentette saját *Handbuch der ungarischen Poesie* című válogatásában. Az *Aurora* közlésével együtt ismertetőt írt róla a Vörösmarty Mihály (1800–1855) szerkesztette *Tudományos Gyűjtemény* 1828-as első számában, az egész eposzt pedig önálló kötetként is kiadta. (1828. 2. 1.)

Czuczor nem tud betelni azzal, hogy Toldy a tenyerén hordozza. „Gondoskodásodat, édes barátom, munkám jobbításában elegendőképp nem becsülhetem. Jóvá hagyom észrevételeidet, 's sietek helyre ütni hibáimat. – Recenzióddal igen be vagyok elégedve. [...] Tanácsodat [...] a' látnája, vennéje hajtogatásáról [...] szinte kész vagyok elfogadni.” (1828. 2. 15.) „Javallatodat mind a kihagyandókra mind pedig a változandókra nézve [...] teljesíteni iparkodom.” (1828. 2. 28.) „A' mit itt ott a' szavakban változtattál, mint jobbításaidat köszönettel vettem.” (1828. 4. 8.)

A javítások szépen folytatódnak. A megjelent kötet 79. oldalán Czuczor hibákat javító jegyzéket közöl. Ám ezzel sincs még vége. Saját példányában az 53. oldalon ekkor is jobbít: a téglavörös helyesbítés az ő kézjegye: hibáját felismeri, elismeri és kijavítja!

Czuczor 1836-ban, a szintén Toldy gondozásában megjelent *Poétai Munkái* 187. oldalán már a javított változat továbbjavítása olvasható: „íját”. Minden jó, ha a vége jó!

Czuczor jelzi Toldynak, hogy felszólítására belekapott egy történelmi munkába, amely „Hunyady Jánosnak egész életét fogja magában fogni.” (1831. 6. 29.) A Magyar Tudós Társasághoz benyújtott műre adott két bírálat nyomán gondosan újradolgozta munkáját, ezt jelenti Toldynak. (1832. 7. 21. és 24.)

A korrektúrapéldány végső útjáról Czuczor így tudósítja Toldyt. „A' mintául küldött Hunyadit itt küldöm nyomtatásbeli hibáiból kijobbítva” (1832. 12. 15.)

Handwritten text from a manuscript, likely related to the Hunyadi family or the Arad Assembly. The text is written in Hungarian and includes phrases like 'Hunyadi Erdélybe ment', 'Hunyadiak', and 'Hunyadiak végső dolgai'.

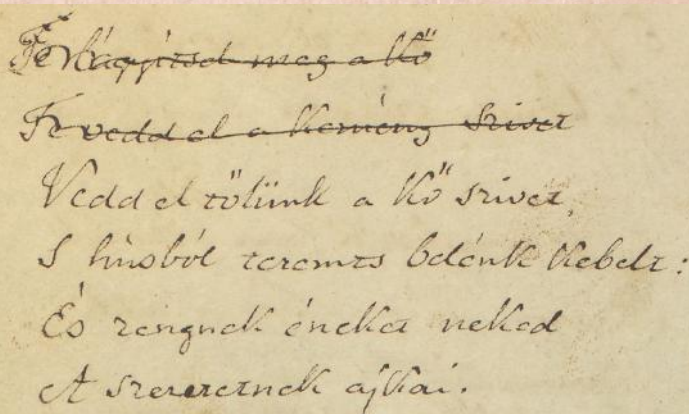
Bencés élet

Czuczort a Tudós Társaság levelező, majd rendes tagjává választották. (1831. 2. 17., ill. 1836. 9. 10.) Székfoglaló előadásának címe: *Zrednai Vitéz János életrajza némelly tekintettel m.ország általános állapotjára*. A tisztázott szöveg bevezetésében eredetileg ezt írja: „[...] alkotmányos nemzetekben [...] hol a'köz-ügy köztanács tárgya, tételt és munkálatot országos emlék nélkül gondolni sem lehet [...]” A mintegy 400 évvel korábbi történeti szereplőt bemutató értekezésben bármiféle tárgyi/írássos „emlék” alkalmas forrásként lenne kezelhető, ám bevezetőjében Czuczor általában a szellemi erőforrások, az „elmék” fontosságát akarja kiemelni, ezért az „l” betűt a harmadik helyről kihúzza, s utólag az első és az eredetileg második betű közé toldja be felülről, mintha egy anagrammát fejtene meg. Ez a parányi eseménytörténet azt példázhatja, hogy még az értelmezhető véletlen tévesztés is javítandó a pontos értésért!

A székfoglaló tisztázatának kezdetét megelőzően egy elkülönült szövegrészlet – talán Vitéz szándékának piszkozatban maradt megfogalmazási kísérlete – követel figyelmet magának: „a tudományos intézeteket gyarapítani, 's a' kor szelleméhez képest céliránylag alkalmazni.” A tisztázatot megfelelő pontján ez olvasható: „Szívén viselő ő [...] a' tudományos intézeteket gyarapítani, 's a' kor szelleméhez céliányilag alkalmazni.” A névutó elhagyása a meg gondolás, a gondolkodásmód javítását jelezheti! A tudomány hivatása lényegében ugyanis nem az, hogy valamely kor közvetlenül jelentkező szellemi igényeit célozza meg és legyen képes kielégíteni, hanem alapvetően az a tudomány küldetése, hogy a kor szellemi képességeit távlati célokra irányítsa a kutatás és fejlesztés érdekében.

Az iméntiek értelmében belátható: a múltba tekintő történelemtudomány a jelenkori nevelés által a jövő eseményeit készíti elő. Az 1839–40–41-es években mintegy 19 levél dokumentálja a baráti, tudós társasági együttműködést, amelynek eredménye Cornelius Nepos fennmaradt minden munkáinak publikálása Czuczor fordításában. Így ír erről az előszóban Toldy: „Ugy hittük, az a barátom, kinek fordítását itt nyujtom, és én: [...] a classica tanulmányok nélkül ellehet minden nevelés, csak az nem, melly emberben a felsőbb lényt akarja kiképezni.” A jobbító szándékú nevelés elméletéhez Czuczor a saját javítási gyakorlatát illeszti. „Cornelius Nepos fordítását nagyjából bevégeztem; [...] a' csinosítás, igazgatás, [...] a javítgatás még hátra vagyon [...] (1839. 7. 19.) „[...] a' végső simítgatás van hátra [...]” (1840. 2. 10.) Czuczort a kritikai korrekció igénye vezeti: „Minthogy az általad küldött kútfók után indulva C. Nepos némelly helyeinek értelmét, úgy látszik, pontosabban meghatározhatni; kérelek, küld vissza [...] kéziratomat, hogy a' mai kijegyzettem helyeket megigazíthassam.” (1840. 5. 24.) „A magyar Nepost elolvastam, s a benne talált nyomtatási hibákat külön lapra feljegyezve itt küldöm.” (1841. 3. 7.) A jóra való buzgósággal föl nem hagy!

Czuczor Gergely és Fogarasi János (1801–1878) megbízást kapott a Magyar Tudományos Akadémiától 1844-ben, hogy szerkesszék meg *A magyar nyelv szótára* anyagát, amely végül 1862 és 1874 között 6 kötetben jelent meg. Czuczor jegyzetei a rá jellemző javításokat hűen mutatják.

Te lágyítsd meg a kő
Te vedd el a kemény szívet
Vedd el tőlünk a kő szívet,
S hűsölj teremtés belénk helyet:
És rengnek énekies neked
A szíveink ajkai.

Amikor például javításai a görög-latin eredetet és nyelvtörténeti sorrendet tisztázzák, akkor Czuczornak a történeti hitelességen alapuló pontosságra való törekvése érhető tetten.

Czuczort az 1848. december 21-én a Bajza József (1804–1858) által szerkesztett *Kossuth Hírlapja* hasábjain megjelentetett *Riadó* című verse miatt 6 évi vasban töltendő fogságra ítélték.

A Kufstein várában elszenvedett (1850. 4. 17–1851. 5. 22.) idő alatt egyéb teendők mellett a latin zsolozsma himnusza-it fordította magyarra. Íme:

„Te lágyítsd meg a kő” – „Te vedd el a kemény szívet” – „Vedd el tőlünk a kő szívet,” – „Vedd el tőlünk a kőszívet,” – és ez a negyedik, utolsó változat a kitartó, következetes, lelkiismeretes, átgondolt, átgondolt, szerethető javításnak és tisztulásnak köszönhetően ma is szépen szól az évközi szombatok vigiliáján a himnusz negyedik versszakának első sorában: „Vedd el tőlünk a kőszívet...”

Így tehát, bár élete nagy részét Czuczor a szerzetesközösség formális keretein kívül töltötte, életvitelében, mindennapi gyakorlatában, e világi és lelki munkája végzése közben a bencés hármasság szerzetesi fogadalom – az állhatatosság, az élet/mű jobbítása, és az engedelmesség – hitelesítette karakterét. Czuczor Gergely állhatatosan engedelmeskedett a jobbítás nem szűnő szolításának egy életen át, s talán ennek köszönhetően ma is itt él – imádkozik és dolgozik – közöttünk, velünk.

Est nobis societas

Mint élő kövek

Különleges közösségvállalás tanúi lehettünk a HÁLÓ-találkozón, amelyen több tucat, Szent Márton oltalma alatt álló kárpát-medencei közösség közel kétszáz képviselője vett részt. A közösség tagjai kilencszáz kilométeres körzetből érkeztek. Október legvégén Pozsonytól Sepsiszentgyörgyig, Munkácsról Hertelendyfalváig terjedt Szent Márton Monostorának hatótávolsága. Aki részt vett a találkozón, az emlékévként egy rendkívüli kezdeményezésének is részese lehetett.

Alistál község plébánosa, Bozay Krisztián ugyanis új plébániát épít. Asztrik főapát úrhoz fordult azzal a kéréssel, hogy a leendő plébánia alapkőve Szent Márton hegyéről származzon, azaz a Pannonhalmi Főapátság adjon egy követ, amelyet főapát úr áld meg. Pannonhalma örömmel támogatta ezt az elképzelést, és továbbgondolva Bozay Krisztián atya kérését a HÁLÓ Egyesületen és a nyilvánosságon keresztül azt kértük, hogy minden Szent Márton-os település, egyházi szervezet és közös-

ség is adjon vagy küldjön egy követ. A kérés meghallgatásra talált. A szervezők sem gondolták, hogy ennyi szándék és jóakarattal fog összegyűlni az idehozott és áldásra kért kövek formájában. Közel ötven közösség küldött követ – például a bözödújfalui lerombolt és vízzel elárasztott templom falából, Aradról, a délvidéki Törökbecséről és a torontálorszi temetőkertből, ahol Szent Márton-kápolna áll. Érkezett sepsiszentgyörgyi patakkő, nagy-marosi Duna-kő, Dráva-kő Kisszentmártonból. Hoztak követ az ezeréves határról, a csíkszentmártoni Úr-völgyből, az erdélyi Szovátából és Csíksomortánból, a partiumi Nagybanýából és Nagykárolyból, a délvidéki Muzslyából és a pozsonyi magyar közösségtől. Szalkszentmárton mellett Szent Márton hegye a középkori monostorépület egy építőkővét ajánlotta fel a felvidéki Alistál épülő Szent Márton-plébániájának alapzatába. Jelképesen a Kárpát-medence Szent Márton-titulusú közösségei építik meg

az új alistáli plébániát, ami a magyarság összefogásának, Szent Márton életpéldájának és 2016-os emlékévének egyik maradandó jelképe lehet. A „Mint élő kövek” találkozóhoz otthont adó gimnázium szerte a Kárpát-medencéből fogad diákokat a falai közé, októberben szerte a Kárpát-medencéből fogadta a Szent Márton-os közösségeket, és az általuk hozott vagy küldött követeket őrizte a megáldásig. Az áldásra október 29-én, a találkozót lezáró szentmise keretében került sor.

Kormos Gyula

Szent Asztrik ereklyéje Pannonhalmán

Az elmúlt három hónapban hétfő esténként a konventmise után Szent István Hartvik-féle legendáját olvastuk az altemplomban. Szent Márton monostorának első éveit-évtizedeit elevenednek meg veretesen, néha nehezen érthetően, néha csillogó képekben. Istvánról és Mártonról néhány hete hallottuk: „István a Szent Hegynek mondott helyen, a szent püspök telke mellett, ahol Szent Márton, amikor még Pannóniában élt, ájtatosságra helyet jelölt ki magának, az ő nevére monostort épített.” A hétfő esték során a szent király és Márton mellett feltűnt Adalbert püspök, majd egyszer csak Asztrik apát is: „Atyja halála után a negyedik évben az isteni kegyelem intéséből ugyanezt az Asztrik püspököt, kit más néven Anastasiusnak mondtak, a szent apostolok küszöbéhez küldte, hogy Szent Péternek, az apostolok fejedelmének örökösét

megkérje: a Pannónia tájain kivirult zsenge kereszténységnek bő áldását elküldje.”

Ezeket a nagy elődöket nemcsak a szent emlékezet, a büszke öntudat és a legendák idézik fel Pannonhalmán. Nem véletlenül olvastuk az életrajzokat az altemplomban: ott van Márton ereklyéje – jelenlétének, pártfogásának ónixba zárt jele. Augusztus 20-án monostoralapító István királyunk koponyacsontját állítjuk az oltárra a kettőskereszt alakú ereklyetartóban. Arra az oltárra, amelynek alapzatába Szent Adalbert vértanú csontereklyéje van bezárva ugyancsak ónixba foglalva. Monostorunk első apátjának földi maradványai pedig november 11. estéje – Szent Asztrik szerzetespüspök liturgikus ünnepének előestéje – óta ezüst ereklyetartóban újra visszatértek Pannonhalmára.

Est nobis societas

Szent Asztrik sírját 2014 áprilisában azonosították Kalocsán, ismételt tudományos vizsgálatokat követően. A szent püspök maradványait visszahelyezték, ugyanakkor egy csontereklyéje a főmonostori konvent és Cirill perjel atya kérésére Pannonhalmára került. Ezt az ereklyét szánta szerzetesközösségünk ajándéknak Asztrik főapát úr számára, aki Asztrik apát nyolcvanötödik utódaként huszonöt éve áll Szent Márton monostorának élén.

Az ereklyetartó, amelyet a közösség Bábel Balázs kalocsai érsek jelenlétében a kompletóriumban adott át főapát úrnak, a münsterschwarzachi bencés apátság ötvösműhelyében készült, és az első pannonthalmi templomot mintázza. Az ezüstözött réz templomocska belsejében fúvott üvegkupola alatt rejlik Szent Asztrik mutatoujjának csontja. Míg a legenda, az emlékezet és a csont a múltat idézi, a fényes ereklyetartó már a jövőt: azt

a dicsőséget, amely Krisztus tagjaira vár, akik e világ halandóságát levette Krisztus ragyogó halhatatlanságába öltöznék, és a szentekkel együtt örvendenek a mennyei Jeruzsálem soktornyú városában.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Szent Márton-díj 2016

A Pannonthalmi Főapátság, a Herendi Porcelánmanufaktúra és a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok 2001-ben Szent Márton-díjat alapított, amit minden évben a Szent Márton-napon adnak át annak a személynek, aki a megelőző évben a legtöbbet tette a valamikori Pannónia területén lévő kulturális és turisztikai, valamint térségfejlesztő programok megvalósítása érdekében, hozzájárulva ezzel nemzeti örökségünk és kulturális értékeink megismertetéséhez és megőrzéséhez.

Az alapítók a Szent Márton-díjat idén Tardy Lászlónak ítelték.

Tardy László 1941. július 22-én született Budapesten. Gyermekkorát a Fejér megyei Nagylópusztán töltötte, ahol édesanyja tanítónő, édesapja gazdatiszt volt. 1950-től Mosonmagyaróvárra költöztek, itt zongorázni és csellózni tanult. Érettségi után zeneszerzést és karvezetést tanult a győri Zeneművészeti Szakközépiskolában, majd a budapesti Liszt

Ferenc Zeneművészeti Főiskolán énektanári és karvezető oklevelet szerzett. Olyan kiváló mesterei voltak, mint Vásárhelyi Zoltán, Párkai István, Horusitzky Zoltán és Szőnyi Erzsébet, miközben 1961-ben még Bárdos Lajos keze alatt énekelhetett a Mátyás-templomban, akinek bátorítására később a Musica Sacra szolgálatát választotta.

Teológiai-liturgiai ismereteinek elmélyítésére 1967-ben beiratkozott a Római Katolikus Hittudományi Főiskolára. 1978 októberében részt vett Rómában a világiak hivatásával és küldetésével foglalkozó püspöki szinódus munkájában. Működésének kezdete egybeesett a II. Vatikáni Zsinatot követő anyanyelvi liturgikus reformmal, a beatzene templomi térhódításával, ugyanakkor állandó feladata volt a nagy klasszikus művek repertoáron tartása és a kortárs magyar egyházzenei irodalom életre keltése. Elsőként vállalta 1968-ban Szilas Imre beat-miséjének bemutatását, nevéhez fűződik a kongói *Missa Luba* sajátos afro-zenéjének lejegyzése és betanítása is. Vezénylésével mintegy 10 lemez, főként CD jelent meg, amelyen több magyar szerző nem vagy alig ismert műve is hallható.

1966 augusztusa óta a Budavári Mátyás-templom kántor-karnagya. Bárdos Lajos utódként 1985 óta az Országos Magyar Cecília Egyesület (OMCE) társelnöke. Részt vett a II. vatikáni zsinat utáni liturgikus reform zenei munkálataiban, a Miskolc-nyv, az Olvasmányok könyve és a Zsolozsmáskönyv elkészítésében. Jelen-tős részt vállal a karnagy- és kántorképzésben. A katolikus egyházzene megújításában mindvégig a bölcs egyensúly embere volt. Szent Márton örököse, szolgál és kincset oszt ma is.

Rábai László projektigazgató

Életünk

Toszkán álom

A 12.A osztály (és persze, ne tagadjuk, prefektusai) számára egy csaknem félévtizedes álom vált valóra szeptemberben. Toscana nem számít éppen bevett úticélnak, nem is állítom, hogy minden félelem nélkül vágtunk bele, de a fiúk lelkesedése és munkája, a szülők támogatása egészséges szinten tartotta a kétségeinket.

A történelmi és esztétikai élmény persze garantált volt. Ravenna – pannonhalmi mércével is – ódon templomai, Urbino minden, képeslapra illő szeglete (azaz voltaképpen minden szeglete), a páratlanul sűrű Firenze, a lovagi játékok lázában égő Arezzo, Siena, ahol néhányan már a költözést fontolgattuk, Modena katedrálisa és a katarzis egyéb neveit kínáló Ferrari Múzeum, az elbűvölően sejtelmes éjjeli Velence, Vicenza és Grado hangulatai kevés esélyt adtak a csalódásra. Ugyanilyen mély, sokszínű, és meglehetősen kevésbé maradandó volt azonban az emberi élmény is. A wifi- és tévérőmentes hegyvidéki esték ösztönözte beszélgetések Camaldoliban, az osztálytársakra való rácsodálkozások, a prefektusok döbbenete az osztály muzikalitása fölött, a kony-

hában sürgölődő fiúk látványa. És persze az Arezzo hegyéről tikkasztó melegben aláereszkedő fiúk, akik szabadidejük terhére elzarándokoltak egy hétszáz éves feszülethez, csak mert tőlünk úgy hallották, érdemes.

Nem volt félelmünk, amely ne bizonyult volna alaptalannak. Több mint háromezer kilométert buszoztunk, több mint napi tízet gyalogoltunk, itthonról hozott csomagból étkeztünk, egy remeteségben, majd egy tornaterem padlóján aludtunk, hígítás nélkül, egy szuszra hajtottuk fel az európai kultúrát, és mégsem voltunk soha olyan harmóniában az osztállyal, mint épp ezen a héten. Muszáj volt ráébrednünk, hogy Toscanába már nem a gyerekeket vittük – ha úgy is tűnt néha, azért nem múlhatott el teljesen nyomtalanul az az öt pannonhalmi év. Amikor először szálltunk fel a buszra, még azon tűnődtem, mit csinálhattam volna másképp. Bármilyen. De lehet, hogy kár lett volna.

Németh Tamás osztályfőnök

Prága bevétele

Szinte még el sem kezdődött a tanév, az újak épp csak kipakoltak, mi talán még azt sem. Hiszen ki bírna csendben rendezkedni, amikor egy hét stúdiumnyi idő sem lenne elég a nyári élmények megosztására. De az idő sürgetett, és két Pannonhalmán töltött éjszaka után reggel nyolckor már kifelé gördült a buszunk a Várkapun, hogy először Brünnt, majd a végső célt, Prágát elérjük. A Morvaország legnagyobb városában tett séta után és az ebédidőben a helyi gasztronómiai és sörkultúra élményeivel gazdagodva indultunk tovább a cseh főváros irányába. A kora esti órákban foglaltuk el

szállásunkat a Hostel Klamovkában, ahol vacsora közben a már megszerzett wifin keresztül böngészünk a neves söröket fel-szolgáló helyek között. Prága talán az egyik legszínesebb kocsmakultúrával rendelkező város, ahol az igazán pazar helyektől kezdve (ahol akár kis modell vasutak szervírozzák a korszakat) egészen a kevésbé innovatív, ám annál inkább hangulatos, ottani lakosok törzshelyének számító csapszékekig terjed a paletta. Miután megismertük az arany város impozáns látványosságait, a főváros környékét is bejártuk, Kutna Horában tett kiruccanásunk alkalmával a híres Csontkápolna és a Szent Borbála-katedrális, Karlstejnben pedig IV. Károly lovagvárának gyönyörűsége varázsolt el minket. Karlovy Varyban a város szemügre vétele után a híres Becherovka üzemből tettünk egy kóstolóval egybekötött látogatást, a festői szépségű Cesky Krumlovban pedig várlátogatáson vettünk részt. A várfalról letekintve olyan páratlan kilátás tárult elénk, amelyet turista ritkán tapasztalhat. Vasárnap még magyar nyelvű szentmisén is részt vehettünk Prágában, amely tíz év kényszerszünet után egy újonnan odakerülő felvidéki atya révén vált lehetővé. A misén mi szolgáltattuk a zenei kíséretet tehetséges egyházzenei csoportunk jóvoltából. Nagy hála illeti osztályfőnökünket, Schilde Renét, prefektusunkat, Bokros Márk OSB atyát és Kovács Alida tanárnőt, akik ezt az élményt lehetővé tették számunkra, még ha olykor nehéz volt is kordában tartani minket. Nagyon szépen köszönjük!

Balogh Bence 12.b

Alumni

Alumni-kosárkupa 2017

A gimnázium Nyílt Napiját most már hat-nyolc éve az addig megszokott és unalmas, hivatalos bemutatkozás helyett interaktív módon rendezzük meg. A szülők az igazgatói tájékoztatót vesznek részt, az érdeklődő diákok kollégiumi kalandtúrán. Közben egy tesztet is ki kell tölteniük, a megoldás mindenkinek kijön. Az egyes stációkon diákok várják őket, a stációk közt sztalkerek vezetnek a csoportokat. Ők mutatják meg, mi van azon a helyszínen.

Tavaly találtuk ki, hogy az Alumni-kupa napja essen egybe a nyílt nappal. Jó ötlet, maradjunk ennél. Észrevétlenül, mégis látható módon válnak közösséggé egykori, jelenlegi és leendő diákjaink az egyik állomáson, a tornacsarnokban – akár a Szent Márton-évi mottó jegyében. Honnan hova.

Idén tizenöt csapat volt itt, nem csupán biodíszletnek, hanem komoly küzdelmek, vitatott játékevetői döntések, különböző játéktípusokból fakadó konfliktusok résztvevőiként. A legjobb, amikor felbukkan egy ezer éve látott osztálytárs. Most ő ért rá, és miért is ne mozogjon. Hogy visszakerüljön a B oldalra. Meg lejjön Ambrus, Antal, Ákos, Elréd, Titusz atya.

Íme, akik itt voltunk, vastagon a győztesek:

Senior: **Komáromi bencések**, 1980AB, 1983B, 1986AB, 1987AB

Major: 1990A, 1993AB, 1994A, **1994B**, 1995B

Junior: 1999A/2000A, 2000B, 2002AB, 2006AB, **2013/16**

Barcza István Ph'87 titkár

Bencés Bál 2017. február 18.

Ahogy tavaly, a helyszín a Groupama Aréna Rendezvényterme bevált, kényelmesen elférünk, nincs létszámkorlát. A jótékonyági cél a Bencés Big Band hangszerparkjának bővítése, a nagy álom egy baritonszaxofon, ami persze fafúvós hangszer.

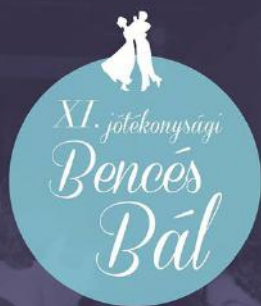
Régi ismerősünket, Gőz Lászlót kértük meg fővédnöknek, háziaszonynak pedig új kapcsolatunk főszereplőjét, Erdődy Orsolyát, a Budapesti Fesztiválzenekar igazgatóhelyettesét. Most nem lesz nyitótánc, lesz helyette zenei nyitány. A Bencés Big Band zenészei mellett ifj. Bazsinka József (tuba, 2003A) és Bazsinka Mihály

(szaxofon, 2006A) játszik édesapjukkal, Bazsinka Józseffel (szintén tuba, szintén Fesztiválzenekar). Már most kíváncsi vagyok, mit lehet kihozni egy ilyen trióból. A jegyértékesítés már elindult, most rendelj, hogy ott legyen a meghívó a fa alatt.

Miért jó bálba menni? Mikor táncolsz, ha nem ekkor? Ha meg nem szeretsz vagy tudsz táncolni, nem marad más, mint a sima együttlét, meg az ünnep. Az is érték – manapság, meg örökön öröklék.

Nagy szeretettel várunk tehát mindenkit, öregdiákot, szülőt egyaránt! Kedves Szülők, tényleg gyertek ti is! Szervezzetek osztályasztalokat, szólítsátok meg egymást! Vedd komolyan, kérek.

Barcza István Ph'87 titkár

2017. február 18.

GROUPAMA ARÉNA
RENDEZVÉNYTEREM

1091 Budapest, Üllői út 129.

A Bál egyházi fővédnöke: Várszegi Ásztrik OSB

A Bál világi fővédnöke: Gőz László

A Bál háziasszonya: Erdődy Orsolya

Belépő: 12.000 Ft

A Bál jótékonyági célja a Bencés Big Band
hangszerparkjának bővítése

www.bencesbal.hu

Életünk

Szent Márton-hét 2016

Ami szegény

„Az idei témahetünkön a gyermekszegénységgel találkoztunk. Rekord összegű jótékonyági gyűjtésünk eredménye 1 330 000 Ft, amelyet a berettyóújfalui Igazgyöngy Alapítvány számára ajánlottuk. A hét során többek közt kerekasztal-beszélgetés, közösségi szimulációs játék, bolhapiac és koncert szolgálta a tájékozódást és a jó hangulatot” – olvasható röviden iskolánk honlapján.

A rövid hír is beszédes, de még inkább az a munka és lelkesedés, ami mögötte van. Ahogy Szent Márton odafordult a koldushoz, úgy évről évre iskolánk is szeretné megosztani „köpenyét” a rászorulókkal. Idén a szegény sorsú gyermekekre gondoltunk. Személyes az élmény, hiszen az Igazgyöngy Alapítvány nem ismeretlen előttünk. Egyik pártfogolt diákjuk tanítványunk, idén érettségizik nálunk, s ez a szoros kapocs, valamint L. Ritók Nóra személye a garancia arra, hogy jó helyre került mindaz, amit tanulóink számukra összegyűjtöttek.

Jászol

Itt született Jézus urunk. Sokáig azt hittem, ez a korabeli rácsos ágy. Valami vadasparkban lehetett, hogy feltűnt a szó. Állatokat (őzeket?) etetnek belőle, embert ritkán fektetnek ilyen helyre. Kivéve Betlehembben egykor. Hogy is van ez?

HHH kerekasztal

Gérecz Imre atya kérdez, Horgas Péter díszlettervező, a Nemzeti Minimum ötletgazdája, Hajdú Krisztina, a Máltai Szereztetszolgálat Gyerekesély koordinátora, valamint Husz Ildikó, az MTA TK Gyerekesély tudományos főmunkatársa válaszol. Sötétben nem lehet tanulni. 9-kor kelnek a szülők, hogyan menjen iskolába? A nagymama sem dolgozott már. Nincs idő (mármint időfogalom), a világot a TV jelenti. Mobilja, igen, van neki. Régi gyerekkori emlék: két osztálytárs, akikkel senki sem beszél a szünetben. 40 000 ezer gyerek él mélyszegénység-

ben. El tudjuk képzelni? Egy stadion. Minden diákunkra jut száz. Vagy öregdiákjainkra tíz per fő. Az éhezés foka: nancsot vittünk, azt hitték, hogy labda. Beleharapnak, de keserű, ki kell köpni. Havonta járnak főzni, ételt osztani. Ott állnak az asztal két oldalán, de sehogy se jó ez, lehetünk-e ugyanazon az oldalon. Mert hétvégén nincs mit enni, csak az, amit az iskolában kapnak. Milyen lehet hétfő reggel először enni? Felöltlen gyerekvállalás? – óvatosan, de nem jó kérdés, majd később.

És ami személyes

Nem lehetett volna ilyen sikeres ez a témahét, ha nem nyílt volna alkalom személyes élményekre, személyes találkozásokra. A megnyitó kerekasztal-beszélgetés után Hartyándi Mátyás tanár úr szervezésében egy remek, szórakoztató, ugyanakkor megdöbbentő szimulációs közösségi játék segítségével, mint a Mars telepesei, saját bőrünkön is kipróbálhattuk, milyen lehet nincstelenül vagy kevés pénzből, a mélyszegénységben, megvetetten, kiszolgáltatottan élni, hogyan lehet – vagy éppen nem lehet – ebben a helyzetben boldogulni, innen előbbre jutni.

A szerdai mozi (Iszka utazása), valamint a csendes órai beszélgetés az Igazgyöngy Alapítvány munkatársaival is mind-mind ezt a személyes érintettséget voltak hivatottak erősíteni. Hiszen csak akkor tudunk segíteni, jól segíteni, ha mi is érezzük, átérezzük a rászoruló helyzetét. Ahogy Szent Márton is együtt érzett a koldussal.

„Lassan, tűnődve”

Ritók Nóra diáiról másolom a kategóriákat: „lecsúszó” szegények, akiknek van honnan indulniuk – lefelé. A generációk óta szegénységben élők: akiknek már a nagyszülei sem dolgoztak. Lakhatási szegénység: egy vízszintes felület van a padlón kívül, az ágy. Akik az iskolában eleve a földre térdelve rajzol-

nak a székek ülőkéin, erre vannak „szocializálva”.

Nincs víz, az utcai nyomós kútról hozzák. Nincs áram, együtt élnek a teremtéssel, nem állítják vissza az órát. Télen, délután 4-kor sötét van, képzeld csak el. Mosás, mosogatás. Bűdösek, koszosak. Mennyiségi éhezés, meg minőségi. Nincs személyes tér, egy szobában minden és mindenki, nincs játék, születésnap, mikulás, mozi, iskolaszer, tablóképre pénz, saját ágy. Nincs Dub-Dub-Dubai, meg Wizzair, meg nutella, meg Meschede. Bűnözés, prostitúció, „szociális megélhetés” (már megint a gyerekek) – az van mint menekülési stratégia.

Életünk

Miért nem megy dolgozni?

Ezt nem érthetjük meg. Egyszerűen nem érthető. Nem értheted te sem a Gellérthegyen, Hévízen, de itt a Főapát-ságban sem. Más erő az úr, mások a természet törvények. Az alma nem leesik a fájáról, még meg kell figyelnünk pontosan, hogyan és miért történik, ami. Más iránya van itt a boldogulásnak, a boldogságnak.

Iskolabuli

Az idei program is igen változatos volt, a hagyományos bolhapiac most is meglepetéssel szolgált. A korábbi években gazdára talált itt már Török Júlia tanárnő sütije és Alida tanárnő tortája, Siska tanár úr dedikált pólója, hogy csak néhányat említsek az érdekességek közül, míg idén 14 ezer Ft-ot ért Komálovics tanár úr négysorosa.

Természetesen jutott alkalom vidámságra is, erről az osztályok gondoskodtak. Finom illatok hívogattak az egyes termekbe, a csapatok fáradhatatlanul süttöttek-főztek: megkóstolhattuk a mexikói, japán, olasz, amerikai konyha finomságait, különféle szendvicseket, süteményeket, fagyaltot... senki nem maradt éhesen. Volt lézerharc, célba lövés, póker Albin atyával, aki még a gondolatainkat is kiolvasta. Az előzőne, az osztálykoncertek is sok nézőt vonzottak, ahogy a tanári vetélkedők is. Évről évre népszerűek azok a programok, ahol kiderül: valahol a tanárok is emberek, ők is szeretnek – néha tudnak is – játszani, esetleg kicsit még szórakoztatóak is tudnak lenni.

Az egyes ételek árai, a belépőjegyek, a nevezési díjak most az Igazgyöngy Alapítvány céljait szolgálták.

Ahogy a bevezető rövidhírben is olvashattuk, „rekordösszeg” gyűlt össze idén. Köszönhető mindez annak a hihetetlen szervezőmunkának, igyekezetnek és

odaadásnak, amellyel a koordinátorok, illetve az osztályok az ügy mögé álltak. Sikertől felismerni, hogy nagy a tét. „Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” (Mt 25,40)

Léhán

Felüdülés a Szent Márton-esti koncert. Kicsit nem gondolunk a jótékonyságra, jó-e így? Tóth Viktor (Budapest) szaxofonozik, Hamid Drake (Chicago) dobol, Szandai Mátyás (Párizs) bőgőzik. Az első szám negyven perc. Kifújuk magunkat mi is.

Víz, villany, gáz, polgári minimum

Huaweiem (középkat) saját csengőhangjára ébredek szolgálati lakásomban. 6.20 van, sötét. Leveszem a töltőről, villanyt gyűjtök, ébresztem a gyerekeimet. Kívánszorgok a fürdőszobába, elvégzem a dolgom, lehúszom a WC-t, megmosom az arcom és a fogam. Felrakom a kávé (Paloma), meggyújtom alatta a gázt, kiveszem a mosogatógépből a tiszta csészéket. Leveszem a pizsamámat, kiveszem a ruhámat a szekrényből, felöltözöm, majd elkészítem a tízórait a nagyobb gyerekeimnek, ő már nem napközis. Szellőztetek, kint 8 fok van, majd bevetem az ágyakat. 6.50 van, indulás autóval Győrbe, iskolába, én föl a Várba.

Az út benned

Toljuk a cuccot – 1 334 000 Ft-ot gyűjtöttünk Szent Mártonkor – Transporterrel és Rapiddal, három tanár, tizenegy diák, GPS. Melyik út megyen Toldra? Világvége, ahogy Pannonhalma is, attól függ, honnan nézzük. Zsákfalú a román határon, 5 km a várostól, Berettyóújfalutól (nézd meg a google-n). Épp négy és fél órával.

Emberek Toldon

Nem szabad sírni. Biobrikett darált papírból és napraforgószárból, saját használatra. „Nagyon jó a hangulat, amikor brikettezünk!” Fólia alatt aszalnivaló paradicsom, hatféle lekvár (fűszeres cékla!). Sáfrányt is természetnek, aranyáron veszik három millióért pályázatból a magot. Szemöldökcspesszel szedik ki a ... mit is? Megkülönböztetnek porzót-bibét. Abból a sárga sziromból lesz a sárga ételfesték, az is aranyáron megy el. Faládikát: az emberek a fáját, az aszszonyok a színét. Két velem egykorú, riadt roma nő vagy cigányasszony, ha így jobban szereted, festi át a gyerekrájt a dobozokra. Vagy táskára, tablettokra, laptoptáskára. Mintha egy párizsi festőműhelyben lennénk amúgy. Pedig ez a havi hetvenezerért bérelt művház (hogy mit képzelnek?!). Nyomorból működtek a pöpec webshopot.

Emberi erőforrás

Olyan munkát kell kitalálni, amihez nagy emberi erőforrásra van szükség. Nem a gépesítés, a hatékonyság, hanem az emberiesítésen van a hangsúly. Nem a tárgy a végtermék, hanem az ember, aki képessé válik élni. Emberfeletti és emberen belüli munkát végez az Igazgyöngy Alapítvány, amelynek idén gyűjtöttünk. Este 10-re érek haza. Hol jártam? Mit láttam? Éjfélkor fekszem le aludni, már álmodom is, tiszta Amerika.

Villányi Rita tanárnő és Barcza István igazgatóhelyettes

Hic fuit

Interjú Czigler Ágostonnal

'68, '72... Történelmi évek voltak. A hatalom éberebb lett, ugyanakkor már kezdte veszítet sejtteni. A világtörténelmi események Pannonhalmát is érintették, de az iskola mégis megőrizhette függetlenségét. Békés sziget maradhatott a háborgó tengerben. Hogy emlékszel vissza ezekre az időkre, a kezdetekre?

Tizennégy éves fiúk voltunk, akik egyik hétről a másikra szakadtunk el a családi fészektől. Talán keveset beszélünk erről, de ez komoly törés, talán trauma is volt sokaknak. És vélelmezem, az ma is. Havonta egy látogatás, vagy hazautazás valamely ünnep kapcsán, egyébként postai levélben, írásban tarthattuk a kapcsolatot. Telefon, e-mail, internet még sehol se volt. A mai fiataloknak nehéz lehet ezt elképzelni. Szinte fizikai bezártság volt, végtelen egymásra utaltság, amit mindenki máshogy élt meg belül. Én jobban, és be kell valljam, szegény szüleim számára kicsit „hűtlen” módon. Ugyanis nagyon nem szerettem levelet írni, szinte sose írtam haza. Másokkal ellentétben, akik naponta, hetente írtak és fogadtak levelet, én alig fogtam tollat. Szüleim ezt nagyon nehezményezték, hiányolták az életjelet felőlem; amit ma már apaként mélységesen megérték. Ők mindig a lellemre kötötték, hogy legyek szíves írni, én pedig sose tartottam ezt be. Ugyanakkor érzékeny gyerek voltam, és nagyon is igényeltem az ő leveleiket. Egyik alkalommal úgy gondolták, kicsit megleckéztetnek, és születésnapomra – ami éppen az iskolában töltött időszakra esett – nem írtak. Dráma volt. Én pedig szemtelenül az alábbi írtam haza: „Leveletek születésnapomra nem érkezett. De semmi baj, elolvastam a tavalyit.”

Borzalmas pimaszság, de mindenki jót nevetett.

Hogy emlékszel vissza az iskolai kezdetekre, milyenek voltak az első hetek, hónapok?

A gimnázium oktatási rendszere adott volt számunkra, abba kellett beilleszkednünk, választási lehetőségünk nem volt. Annyiban tért el a mai szisztémától, hogy nekünk nem voltak tantárgy specifikus fakultációink. A „mozgásterünk” minimális volt. Nagyon konkrét és fix tantárgyi keretben tanultunk. Persze mindenkinek megvoltak a kedvenc tárgyai, vagy a továbbtanuláshoz szükséges „húzó” tárgyak, amelyekre jobban odafigyelt, vagy kiegészített további szakkörökkel, de ez természetes. Sose felejttem el, hogy Söveges Dávid atya például mindig szobájában fogadott minket délutáni „irodalmi különórákra”. Emlékszem, a fény éppen csak beszüremlett a könyvekkel teli helyiségbe, amely állandóan pipafüsttel volt tele. Dávid atya az asztalánál ült, nagyokat pőfékelt, és a legmodernebb, legfrissebb modern magyar és külföldi irodalmi lapokat szemlélte nekünk. Fantasztikus volt. Tehát ha valakinek volt igénye és nyitottsága, rengeteget tanulhatott. A mai értelemben Pannonhalma egy olyan „számítógépes merevlemez”, amelynek a kapacitása „végtelen”, az onnan letöltött információk mértéke pedig csak a tanulón múlik.

És milyen volt akkoriban a napirend? Az iskolai körülmények?

A nap reggel hat órakor kezdődött. Nem csak amolyan ébredéssel, hanem reggeli tornával, nyitott ablaknál.

Télen, nyáron egyaránt. A stúdium azt követően fél hétkor kezdődött. Egy óra tíz percet tartott és utána jött a tejeskávé egy szelet üres kenyérral és az ágybetetés az órák előtt. Az étkezések szerények voltak, különösen a reggelik, a fűtés mértékkel. Csak reggel tíz körül kezdett melegedni, és éjszakára ismét leállt. Meleg víz sem volt mindig: egy héten egyszer zuhanyoztunk meleg vízzel, akkor is tizenkét percre. Mindez engem nem ért teljesen váratlanul, hiszen bátyám is itt tanult. A többség a szülők javaslatára került ide, néha akartuk ellenére, de engem senki nem küldött, én Pannonhalmára akartam jönni.

És milyen volt a folytatás? Kikerülve a „pannonhalmi keltetőből”?

Érettségi után a kertészeti egyetemre felvételiztem, nulla ponttal utasították el a jelentkezésem, két egymást követő évben is. Édesapám ott tanított, második alkalommal megkérdezte, hogy miért tették ezt, mire azt válaszolták, hogy mert egyházi iskolában végeztem. Erre ő azt felelte, hogy én pedig a jezsuitáknál, és akkor többet nem tanítok itt. Majd egy mezőgazdasági gépekkel foglalkozó vállalatnál kaptam

Hic fuit

lehetőséget: értesültek jó eredményeiről és elmennék-e hozzájuk „kutatási segéderőnek”, segédmunkásnak. Igent mondtam. Rengeteget tanultam náluk. Ahogyan annak is, hogy anno Pannonhalmán könyvkötést tanultam és elsajátítottam az aranyozást is. Már a kísérleti intézetnél dolgoztam, amikor egyszer megkerestek, hogy nyomdászt keresnek az Ybl Miklós Főiskolán. Én igent mondtam, másnap már ott kezdtem. Jól jött a lehetőség, hiszen váltani szerettem volna és továbbtanulni. Azt gondoltam, hogy ha elkezdek a Ybl-ön dolgozni, talán a felvételre is nagyobb esélyem lesz, mint korábban... Így is lett, felvételiztem a műszaki karra, aminek a nappali tagozatára felvettek. Harmadikos voltam, amikor úgynevezett társadalmi ösztöndíjat kaptam az Uvatervtől, ami akkor azt jelentette, hogy végzés után biztos állásom lett Budapesten. A metrótervező irodán statikus tervezőként kezdtem dolgozni. Hamar megszerettem a területet, mert nagyon érdekelték a komplex műszaki szerkezetek és rendszerek. Egyik legérdekesebb korai projektem – ahogy ma mondanánk – a Rákospatak és akkori nevén az észak-déli metróvonal találkozási pontja volt. A feladatunk a patak átvezetése volt a metróra. Nagyon érdekes szakmai kihívás volt.

Ha jól tudom, ezt a sikeredet egy még nagyobb megbízás követte, továbbra is a metróépítésnél.

A líbiai metrótervezés egyik szakterületi főmérnöke lettem alig harmincévesen, majd az egész projektiroda egyik vezetője. Kétezer emberből válogattunk ki kétszázat, velük kezdtük el a munkát, aminek eredményeképpen tizennyolc hónap alatt megterveztük Tripoli hetvennégy kilométeres metróhálózatát, ötvenhat állomással, hidakkal, felszíni és

mélyvezetésű szakaszokkal. Nagyszerű élmény volt, igaz, éjjel-nappal dolgoztunk, és a körülményeink sem éppen európaiak voltak... Emlékszem, egyszer, az amerikai bombázás után hazafelé tartottam, amikor odajött hozzám egy tizennégy év körüli fiú kibiztosított gépfegyverrel és azt mondta: „Te amerikai vagy? Felhúzzunk a villanyoszlopra!”

És hol folytatódott az életed? Maradtál a cégnél, metrótervezőként?

Első családi nyugati utazásunk során 1987-ben gondoltam arra, hogy szívesen dolgoznék Németországban. Nem szerettem volna illegálisan külföldön maradni, disszidálni, és így egy évig tartott, mire minden engedélyt beszerkeztem. Két és fél hónapi munka után hazajöttem a családemért. Éveken keresztül nagyon kellemes körülmények között éltünk, és az anyagi helyzetünket többé-kevésbé rendbe tudtuk tenni. A két Németország egyesült, és a rendőrség sajnos nem hosszabbította meg a tartózkodási engedélyemet. Kellott a munkahely a németeknek. Próbáltam megtartani, de nem sikerült, végül 1990-ben hazaköltöztünk.

A nulláról kellett újrakezdeni?

Miután a német cégtulajdonossal nagyon összebarátkoztunk, így ő is segítette, hogy egy új céget alapíthassak Magyarországon. Erre akkor már volt jogi lehetőség. Nagyapámé volt az Első Szegedi Építőipari Részvénytársaság, ők építették a szegedi Dóm teret, azonban a harmincas években egy korabeli gyakorlat következtében olyan súlyos anyagi nehézségei támadtak, hogy végül tönkrement.

Németországban elhatároztam, hogy ha hazajövök, újrakezdem nagyapám elbukott vállalatát. Idén 26 éve, hogy csinálom. Háromszor voltam padlón, a Jóisten segítségével mindig felálltam.

Ph'74

Visszatérve Pannonhalmára. Az itt kialakított kapcsolataid mennyire maradtak meg később? Milyen a kapcsolatotod ma az egykori társakkal?

Az egykori osztálytársakkal nehéz volt a kapcsolatot tartani. Ahogy az ország minden részéből jöttünk, úgy érettségi után megint szétszóródtunk. Az én itteni évfolyamom annyiban volt speciális, hogy volt egy zenekarunk, amely az érettségi után is működött tovább. A feleségemet is ennek kapcsán ismertem meg.

Apropó család. A relatíve zárt és homogén pannonalmi miliő nem okozott nehézséget a másokkal való kapcsolatteremtés, mondjuk az udvarlás terén?

Én ezt nem éreztem problémának. De értem a kérdést, és ez valós probléma. Azt gondolom, hogy ez is a szülők felelőssége. Aki bentlakásos iskolába adja a gyereket, és Pannonhalmára jó példa erre, annak különösen oda kell figyelnie a pszichológiai fejlődés sajátos feladataira és nehézségeire. Beszélni kell erről, nem szabad elhallgatni, vagy kizárólag a kortársakra hagyni a kibeszélés „feladatát”.

Jó és fontos üzenet ez a szülők számára, amivel nagyon egyetértek. De mit üzennél a diákoknak?

Hogy éljenek a lehetőségekkel. Fedezék fel, mekkora ajándékot rejtjenek számukra a pannonalmi évek, használják ki a szellemi gyarapodásnak ezt a soha vissza nem térő alkalmát. Személyes tapasztalatommal azt mondhatom, hogy többségüknek soha nem lesz az életben annyi ideje, illetve ilyen tárgyi és személyi környezete, hogy lélekben és szellemiében gazdagodhasson. Éljenek vele!

az interjút Pintér Ambrus OSB készítette
és Solymári Dániel szerkesztette

Világot lát(t)unk

Ahol kétszer is megmozdult a föld...

A Cassinóval már jó pár éve fennálló testvériskolai kapcsolat fontos állomása volt gimnáziumunk októberi látogatása. A Festival AntiContemporaneo rendezvényre voltunk hivatalosak, amelybe aktívan be is kapcsolódtunk. Már idehaza nagy volt az izgalom, hiszen diákjaink színpadi produkcióval és pályázati kisfilmmel is készültek. Először Gloria Bellesi tanárnő, Pannonhalmi olasz lektora mutatta be iskolánkat a jelenlévőknek, majd Szálkai Ádám (12.A, ének) és Urbanics András (11.A, zongora) Falconieri *O bellissimi capelli* című dalát adták elő hatalmas sikerrel a cassinói iskola diákjainak, tanárainak és vendégeinek – köztük Montecassino főapátjának is. Ezt követte Pados Benjamin, Barth Zsigmond, Járfás Ádám, Bagó Márton és Nádudvary Csongor

tizenegyedikes diákoknak a „Dante senza frontiere”, azaz *Dante határok nélkül* elnevezésű pályázatra készített (a legnagyobb videómegosztón is elérhető) rövidfilmje, amelynek a címe: *A lélek visszaáramlása Teremtőjéhez*.

A Bánk testvér és Villányi Rita tanárnő vezette delegáció meglátogatta a benecés anyakolostort, de Nápoly és a Vezúv sem maradt ki a programból. Azt hittük, Nápolyban is érvényes a KRESZ. De nem. Alapvetően csak két szabály van: a szemfülesség és az erő. Ez mély nyomot hagyott bennünk. Szerencsére a főapátsági kisbuszon nem.

A Vezúv kürtőjébe beletekinteni a kirándulás csúcspontja volt. És persze Herculaneum. A romváros utcáin lépkedve azt éreztük, beléptünk a történelembe.

Hazafelé menet megtekintettük a ciszterci Casamari apátság templomát, amelynek stílusát nyolcszáz éve tükrözi vissza a pannonthalmi Bazilika.

Az őszből a késő nyárba csöppent kilencfős delegáció a családoknál töltött esti alkalmakkor igazi dél-olasz vendégszeretetben részesült. Azért az árnyékok hosszabbak lettek, amikor – Nursiát, Szent Benedek szülőföldjét is sújtva – az egy hetünk alatt kétszer is megmozdult a föld.

Siska Gábor Krisztoztom OSB obl.

Lege

Enzo Bianchi: Te vagy az a másik

Enzo Bianchi

te
vagy
az
a
másik

BENCÉS BELKÖSSÉGI SZÖRÖLAT

Ha az európai valóságra, és kiváltképp a magyar társadalomra tekintünk, számtalan égető kérdéssel találjuk szemben magunkat, amelyek

közül az egyik legutóbbi fejlemény a hazánkba érkező, átutazó menekülttömeg realitása. Mit tehetünk, mi a felelősségünk, keresztényként hogyan válaszoljunk? Enzo Bianchi, az ökumenikus bosei szerzetesközösség alapítója és perjele nem kerüli meg ezen kérdéseket a Pannonthalmi Főapátság kiadásában újonnan megjelent *Te vagy az a másik* című könyvében. Esszéjét, amely

tanúskodik a társadalomtudományokban való jártasságáról, erős felütéssel kezd, amikor Jézust mint idegent állítja elénk. Jézus kora társadalmi valóságának elvárásaival szemben lépett fel, fogalmazta meg „programját”, így saját közösségében vált idegenné, sőt ellenségévé, ami a „kereszt botrányában” érte el csúcspontját. Enzo testvér a ma társadalmi valóságával szemben kritikus hangot üt meg, de nem a jól ismert szövegeket alkalmazza. Szerinte ma a társadalom súlyos emlékezetvesztésben szenved, éppen ezért van szükségünk olyan fogalmak újragondolására, mint a demokrácia, az integráció, vagy az egyéni és a társadalmi élet dialekti-

kája. „Az isten halott” Nietzsche-i kor-diagnózis helyett „a felebarát, az ember halott” gondolattal szembesít minket, utalva a közösségiség követelményére. Mert közösségben lenni felelősséget jelent, amely közösségben „az idegennel szemben ugyanakkora a felelősségünk, mint saját magunkkal szemben” (52). Hiszen társadalmainkban az őslakos és az idegen „együtt halad egy közös társadalmi »test« felé” (44), amely együtt-haladás milyensége ugyanakkor folyamatos reflexió tárgya kell, hogy legyen. És Enzo Bianchi olvasatában az idegen befogadása nem pusztán egy alternatíva, hanem választóvonal a civilizáció és a barbárság között.

Opaci golyók

21. Szalai Jakab, Pannonhalma
22. Szarvas András Damján, Győr
23. Szilika Domonkos József, Tordas
24. Tóth Dániel, Dunaegyháza
25. Vajna Levente, Budaörs
26. Váradi Tibor Kristóf, Hernád

15. Presser Ferenc, Bokod
16. Rostás Ádám, Budapest
17. Samu Barnabás, Pápa
18. Sári Mátyás, Tarjánpuszta
19. Seitz Erik, Pannonhalma
20. Szabó Jónás, Óbudavár

VII.A.

Osztályfőnök-prefektus: Honvéd Péter
prefektus: Szabó Márton Fülöp
osztálybencés: Nádai Fidél OSB

1. Baranyák Vendel Tamás, Ráckeve
2. Bartal Mátyás László, Győr
3. Fux Lukács Sebestyén, Magyaralmás
4. Hainzl Johannes, Veszprém
5. Hartmann Dániel, Győrújfalú
6. Hubert Márk Péter, Zalahaláp
7. Imre Ferenc Balázs, Budaörs
8. Kovács Koppány, Szarvasgede
9. Küzmös Imre Farkas, Balatonfűzfő
10. Lutár András Nimród, Zalaegerszeg
11. Merth Albert, Zalalövő
12. Navratyil Benedek György, Gördicse
13. Nényei Bertalan László, Budapest
14. Nováki Lóránt, Pilisborosjenő

IX.B.

Osztályfőnök-prefektus: Siska Gábor Krizosztom OSB obl.
prefektus: Baumgartner Bernát OSB
segédprefektus: Ferenczy Gergő

1. Bella Márton, Szeged
2. Bertalan Domonkos, Dunaföldvár
3. Bodnár László, Mád
4. Bolf Nándor, Budapest
5. Büki Damján, Budapest
6. Demeter Csongor, Olaszliszka
7. Draskovits Mátyás, Budapest
8. Giczi Ádám, Gödöllő
9. Hencsei Zsombor, Mosdós
10. Jakus Donát, Jászberény
11. Jelenfi András Máté, Tiszakécske
12. Kiss Levente Csaba, Csorna
13. Kiss Marcell, Budapest
14. Leveles Péter, Szászhalombatta
15. Lits László Áron, Budapest
16. Lits Levente, Budapest
17. Lukács András, Göd
18. Lukács Bálint Endre, Gyöngyös
19. Miklósi Máté, Budapest
20. Monostory Marcell Huba, Anarcs

21. Nagy Benjámin, Vál
22. Nagy Domonkos, Nyíregyháza
23. Nagy Vendel, Tihany
24. Nyéki László, Kóka
25. Pál György, Piliscsaba
26. Schwarc Béla, Zámárdi
27. Sefcsik Péter, Sopron
28. Seregélyes Mihály, Zalaegerszeg
29. Szabó Atilla József, Budapest

30. Szabó Sámuel, Óbudavár
31. Szegszárdy Bendegúz Gergely, Kecskemét
32. Sente István Balázs, Göd
33. Tarnóczy Barnabás, Budapest
34. Tóth-Salamon Csaba, Budapest
35. Tölgyesi Gergely Márk, Budakeszi
36. Török Kristóf Áron, Mezőkövész
37. Velki András, Nagyszékely
38. Zykin Alekszandr, Szentes

